

Aan bestuursleden, plaatsvervangende en adviserende bestuursleden van het algemeen bestuur van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

An die Mitglieder, die Stellvertreter und die beratenden Mitglieder der Verbandsversammlung des Zweckverbandes Deutsch-Niederländischer Naturpark Maas-Schwalm-Nette

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
Onderwerp/betrifft		LR/18-M126	12.06.2018
33^e vergadering algemeen bestuur		doorkiesnummer	bijlage(n)
33. Verbandsversammlung		0(049) 475 - 386491	div.

Geachte mevrouw/heer,

Sehr geehrte Damen und Herren,

namens de plv. voorzitter nodig ik u hierbij uit voor de 33^e vergadering van het algemeen bestuur van het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette.

hiermit möchte ich Sie im Namen des stellvertretenden Vorsitzenden zur 33. Verbandsversammlung des Deutsch-Niederländischen Naturparks Maas-Schwalm-Nette einladen.

De bestuursvergadering vindt plaats op vrijdag **29 juni 2018 van 09.00 tot 10.30 uur op de Bergfried in Wassenberg** (adres parkeerplaats: Auf dem Burgberg, 1 D-41849 Wassenberg).

Die Sitzung findet statt am Freitag den 29. Juni 2018 von 09.00 bis 10.30 Uhr auf dem Bergfried in Wassenberg (parken: Auf dem Burgberg 1 in 41849 Wassenberg).

De agenda en de overige vergaderstukken zijn in de bijlagen bijgevoegd.

Die Tagesordnung und die sonstigen Sitzungsunterlagen finden Sie im Anhang.

Met vriendelijke groeten

Mit freundlichen Grüßen

i.o.
drs. Leo Reyrink
Secretaris

i. A.
drs. Leo Reyrink
Geschäftsführer

Agenda 33^e vergadering algemeen bestuur Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette op vrijdag 29 juni 2018 van 09.00-10.30 uur in de Bergfried in Wassenberg.

- 33.1 Opening
- 33.2 Begroeting door de burgemeester van Wassenberg dhr. Manfred Winkens
- 33.3 Afscheid oud-leden en kennismakingsronde nieuwe bestuursleden
(bijlage AB-33.3)
- 33.4 Vaststellen verslag van de 32^e vergadering d.d. 01.12.2017 (bijlage AB-33.4)
- 33.5 Mededelingen
 - 33.5.1 Ledenlijst algemeen bestuur (bijlage AB-33.5.1)
 - 33.5.2 Overzicht van ingekomen en verzonden stukken (bijlage AB-33.5.2)
 - 33.5.3 Mondelinge mededelingen
- 33.6 Verslag van werkzaamheden 2017 (bijlage AB-33.6)
- 33.7 Jaarverslag 2017 (bijlage AB-33.7)
- 33.8 Dechargeren van het dagelijks bestuur (bijlage AB-33.8)
- 33.9 Kiezen van de Duitse voorzitter en de plv. Nederlandse voorzitter
(bijlage AB-33.9)
- 33.10 Kiezen van een Nederlands lid voor het Dagelijks bestuur
(bijlage AB-33.10)
- 33.11 Kadernota 2019-2022 en begroting 2019 (bijlage AB-33.11)
- 33.12 Stand van zaken uitvoering projecten (bijlage AB-33.12)
- 33.13 Rondvraag en sluiting

BIJLAGE AB-33.3

Agenda punt: 33.3

**Onderwerp: afscheid oud bestuursleden en kennismakingsronde
nieuwe bestuurders**

Op 23 maart j.l. zijn in Nederland gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Naar aanleiding daarvan wordt afscheid genomen van de oud bestuursleden J. Teeuwen (Venlo), J. Smolenaars (Beesel), mw. R. Fick-Moussaoui (Roermond), C. Wolfhagen (Roerdalen) en J. Dijcks (Echt-Susteren).

Door de Nederlandse deelnemers zijn de volgende leden nieuw voor het algemeen bestuur van het Grenspark MSN aangewezen: mevr. M. Pollux (Venlo), dhr. R. Evers (Roermond), mevr. E. Cuijpers (Roerdalen), dhr. P. Ruijten (Echt-Susteren). De opvolger van wethouder Smolenaars (Beesel) is ten tijde van het opstellen van de stukken nog niet bekend.

Voorstel

De zittende leden en nieuwe leden stellen zich voor.

BIJLAGE AB-33.4

Agenda punt: 33.4

Onderwerp: verslag van de 32^e AB vergadering d.d 01.12.2017

Voorstel: besluiten verslag

Concept-verslag van de 32^e vergadering van het algemeen bestuur van het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette op vrijdag 1 december 2017 in het bezoekerscentrum in Leudal

Presentielijst

Aanwezige (plv.) bestuursleden

Dhr. A. Budde, plv. voorzitter	Naturpark Schwalm-Nette, Kreis Viersen
Dhr. F.-J. Draack	Naturpark Schwalm-Nette, Kreis Kleve
Dhr. J. Dijcks	Gemeente Echt-Susteren
Mw M. Lipp	Naturpark Schwalm-Nette, Kreis Viersen
Dhr. S. Przybilla	Naturpark Schwalm-Nette, Kreis Heinsberg
Dhr. Dr. F. Schmitz	Naturpark Schwalm-Nette, Kreis Heinsberg
Dhr. J. Smolenaars	Gemeente Beesel
Dhr. J. Teeuwen	Gemeente Venlo
Mw A. Terporten	Naturpark Schwalm-Nette, Kreis Viersen
Dhr. A. Walraven	Gemeente Leudal

Adviserende bestuursleden

Dhr. F. Dieters	Provincie Limburg
Mw. H. Gorissen	Provincie Limburg
Dhr. R. Seelig	MULNV NRW

Medewerkers secretariaat

Dhr. L. Reylink
Mw. S. Weich

Gast

Dhr. E. Boutius	Folkersma Routing and sign
Dhr. H. Folkersma	Folkersma Routing and sign
Dhr. M. Hectors	Di Colore
Dhr. S. Derks	Di Colore

Afwezig met kennisgeving

Dhr. T. Fegers	Naturpark Schwalm-Nette, Stadt Mönchengladbach
Dhr. J. Hessels	Burgemeester gemeente Echt-Susteren
Herr G. Kaltwasser	Bezirksregierung Düsseldorf

BIJLAGE AB-33.4

Dhr. J. Lalieu
Mw. R. Moussaoui
Dhr. J. Nießen
Dhr. M. Puschmann
Dhr. C. Wolfhagen

Gemeente Maasgouw
Gemeente Roermond
Naturpark Schwalm-Nette, Kreis Heinsberg
Naturpark Schwalm-Nette
Gemeente Roerdalen

Agendapunt 32.1 Opening

De plv. voorzitter dhr. Budde opent de vergadering en stelt vast dat de vergadering bevoegd is besluiten te nemen.

Afgemeld hebben zich mw Moussaoui alsmede de heren Fegers, Hessels, Kaltwasser, Lalieu, Nießen, Puschmann en Wolfhagen. De voorzitter begroet het plaatsvervangend lid Przybilla en dhr. Dieters van de provincie Limburg.

De plv. voorzitter geeft het woord aan wethouder Walraven van de gemeente Leudal.

Dhr. Walraven begroet de deelnemers aan de vergadering en geeft een korte presentatie over de doelstellingen en partners van het bezoekerscentrum Leudal en de opwekking van duurzame energie door de gerestaureerde watermolen St. Elisabeth.

De plv. voorzitter dankt dhr. Walraven voor de presentatie.

Agendapunt 32.2 Vaststellen verslag van de 31^e AB vergadering d.d. 12.05.2017

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Agendapunt 32.3 Kiezen van de Nederlandse voorzitter

Wethouder Teeuwen van Venlo wordt door de leden van het algemeen bestuur unaniem tot voorzitter van het algemeen en het dagelijks bestuur gekozen.

Agendapunt 32.4 Mededelingen

32.4.1 Ledenlijst algemeen bestuur

De ledenlijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

32.4.2 Overzicht van ingekomen en verzonden stukken

Het overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

32.4.3 Mondelinge mededelingen

Er worden geen mondelinge mededelingen gedaan.

Agendapunt 32.5 Subsidiering 2019-2022

Voor de financiering van het D-NL Grenspark MSN voor de jaren 2019-2022 wordt voorgesteld de verdeling van de financiering van de huidige subsidieperiode ook voor de periode 2019-2022 voort te zetten.

Dhr. Seelig geeft aan dat het ministerie MULNV van NRW ook voor de periode 2019-2022 voornemens is de subsidiëring van het D-NL Grenspark MSN de komende jaren voort te zetten. Het ministerie is gaarne bereid dit de komende maanden schriftelijk te bevestigen. Daarna kan dan een formele subsidieaanvraag worden ingediend. Als voorwaarde zal daarbij worden aangegeven, dat subsidie alleen wordt verleend als ook van de provincie Limburg eenzelfde bedrag wordt bijgedragen.

Mw. Gorissen en dhr. Dieters als vertegenwoordigers van de provincie Limburg geven aan dat voor het jaar 2019 in principe een voortzetting van de financiering mogelijk is. Op 20 maart 2019 zijn er in Nederland verkiezingen van de Provinciale Staten. Daarom kan voor de jaren erna nu nog geen uitspraak worden

BIJLAGE AB-33.4

gedaan. De vertegenwoordigers van de provincie zullen zich voor de voortzetting van de subsidiering ook na 2019 sterk maken.

Het algemeen bestuur stemt unaniem in met het in de notitie voorgestelde financieringsplan voor de periode 2019-2022 en draagt de secretaris op het komende jaar tijdig overeenkomstige subsidieaanvragen in te dienen.

Agendapunt 32.6 Stand van zaken uitvoering projecten

Door de medewerkers van het secretariaat worden in een presentatie enkele aanvullingen gegeven op de in de notitie weergegeven werkzaamheden o.a. binnen het INTERREG V-A project Natuur- en Bosbrandpreventie. Het D-NL Grenspark MSN is dit jaar door de Europarc Federatie opnieuw voor 5 jaar gecertificeerd als Transboundary Parc. De voorbereidingen van het boek over de natuur in het Grenspark MSN zijn zover gevorderd dat het boek nog dit jaar kan worden gepresenteerd. De bestuursleden worden uitgenodigd de presentatie van het boek op 16 december in het Theaterhotel de Oranjerie in Roermond bij te wonen. De uitnodiging en het programma worden ter vergadering uitgedeeld.

Voor het INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Digitaal geven de heren Folkersma en Boutius een presentatie over de opmaak en de techniek van de te ontwikkelen app. De heren Hectors en Derks geven een nadere toelichting op de keuze, uitwerking en de inhoud van de app en de multimediale uitwerking van de afzonderlijke POI's. De ca. 350 POI's worden inhoudelijk uitgewerkt aan de hand van zes thema's. Daarbij kan een POI meerdere thema's bevatten. De POI's worden gepresenteerd aan de hand van gesproken teksten, film, interviews (oral history) en een timeliner. Daarbij zijn foto's van een POI uit verschillende tijden direct met elkaar vergelijkbaar.

De leden van het bestuur worden uitgenodigd om na de formele sluiting van de vergadering op ter beschikking gestelde smartphones buiten een eerste indruk te krijgen van de werking van de app aan de hand van de POI's St. Elisabethsmolen en de Maaskade van Venlo.

De notitie en de aanvullende presentaties worden door het bestuur welwillend voor kennisgeving aangenomen.

Agendapunt 32.7 Vergaderdata algemeen bestuur MSN 2018

De vergaderingen van het algemeen bestuur in 2018 zijn gepland op:

Vrijdag 29 juni 2018	09.00-10.30 uur (plaats wordt nog vastgelegd)
Vrijdag 30 november 2018	09.00-10.30 uur (plaats wordt nog vastgelegd)

Agendapunt 32.8 Rondvraag en sluiting

Nadat er van de rondvraag geen verder gebruik wordt gemaakt sluit de voorzitter de vergadering.

Aansluitend worden buiten de energieopwekking door de St. Elisabethsmolen en de werking van de app gedemonstreerd.

Wassenberg 29.06.2018

Voorzitter

Drs. Leo Reylink
Secretaris

BIJLAGE AB-33.5.1

Agenda punt: 33.5.1

Onderwerp: ledenlijst algemeen bestuur Grenspark MSN

Voorstel: ter kennisname

Ledenlijst algemeen bestuur Grenspark Maas-Swalm-Nette (stand per 11.06.2018)

Namens de deelnemende Nederlandse gemeenten

Gemeente Beesel

Bestuurslid

Wethouder NN

Plaatsvervangend bestuurslid

NN

Gemeente Echt-Susteren

Bestuurslid

Wethouder P. Ruijten

Plaatsvervangend bestuurslid

Burgemeester dr. J. Hessels

Gemeente Leudal

Bestuurslid

Wethouder A. Walraven

Plaatsvervangend bestuurslid

NN

Gemeente Maasgouw

Bestuurslid

Wethouder J. Laliu

Plaatsvervangend bestuurslid

Burgemeester S. Strous

Gemeente Roerdalen

Bestuurslid

Wethouder mw. E. Cuijpers

Plaatsvervangend bestuurslid

Wethouder J. Smits

Gemeente Roermond

Bestuurslid

Wethouder R. Evers

Plaatsvervangend bestuurslid

Wethouder mw. A. Waajen-Crins

Gemeente Venlo

Bestuurslid

Wethouder mw. M. Pollux-Linssen

Plaatsvervangend bestuurslid

N.N.

BIJLAGE AB-33.5.1

Namens de Duitse deelnemer Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette

Kreis Viersen

Bestuurslid en plv. voorzitter AB/DB

Dezernent A. Budde

Kreis Heinsberg

Bestuurslid

Dr. F. Schmitz

Plaatsvervangend bestuurslid

M. Pillich

Kreis Heinsberg

Bestuurslid

Dezernent J. Nießen

Plaatsvervangend bestuurslid

A. Wilms

Kreis Kleve

Bestuurslid

F.-J. Draack

Plaatsvervangend bestuurslid

J. Mailänder

Stadt Mönchengladbach

Bestuurslid

T. Feegers

Plaatsvervangend bestuurslid

Mevr. E. Gils

Kreis Viersen

Bestuurslid

Mevr. A. Terporten

Plaatsvervangend bestuurslid

Mevr. A. Feller

Kreis Viersen

Bestuurslid

Mevr. M. Lipp

Plaatsvervangend bestuurslid

Mevr. M. Mai

Adviserende leden

Ministerium für Klimaschutz, Umwelt, Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz des Landes NRW

AL H. Kaiser

Plaatsvervanger

R. Seelig

Provincie Limburg

Gedeputeerde

H. Mackus

Plaatsvervanger

Mevr. H. Gorissen

Bezirksregierung Düsseldorf

G. Kaltwasser

BIJLAGE AB-33.5.2

Agenda punt: 33.5.2

Onderwerp: overzicht van ingekomen en verzonden poststukken

Voorstel: ter kennisname

Overzicht relevante poststukken sinds 1 december 2017

Ingekomen brieven

Datum	Afzender	Thema
30.01.2018	Stichting Kasteel Montfort	WOB verzoek inzake cultuurhistorie verdigitaal
12.03.2018	Stichting GroenHuis	Opzegging onderhuurovereenkomst GroenHuis
03.04.2018	Stadt Wassenberg	Bekendmaking 51. Wijziging bestemmingsplan Stadt Wassenberg – concentratiegebieden voor windenergie
31.05.2018	Bezirksregierung Düsseldorf	Beschikking subsidiering 2019-2022 Grenspark MSN

Verzonden brieven

Datum	Geadresseerde	Thema
11.12.2017	Leden, plaatsvervaarders en adviserende leden algemeen bestuur.	Conceptverslag AB vergadering van 01.12.2017.
06.02.2018	Stichting Kasteel Montfort	Verdaging beslissing WOB verzoek inzake cultuurhistorie verdigitaal
12.03.2018	Stichting GroenHuis	Bevestiging opzegging onderhuurovereenkomst
16.03.2018	Deelnemers Grenspark MSN	Conceptjaarstukken 2017, kadernota 2019-2022 en begroting 2019
22.03.2018	Stichting Kasteel Montfort	Beslissing WOB verzoek inzake cultuurhistorie verdigitaal
18.04.2018	Bezirksregierung Düsseldorf	Aanvraag subsidie Grenspark MSN 2019-2022
26.04.2018	euregio rij-n-maas-noord	Verlenging projectduur INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Digitaal
04.06.2018	Provincie Limburg	Aanvraag subsidie Grenspark MSN 2019-2022

BIJLAGE AB-33.6

Agenda punt: 33.6

Onderwerp: verslag van werkzaamheden 2017

Op basis van art. 15 lid 1 van de gemeenschappelijke regeling verstrekt het algemeen bestuur vóór 1 juli een verslag van activiteiten van het openbaar lichaam gedurende het voorafgaande jaar aan de deelnemers. Daartoe is het conceptjaarsverslag 2017 opgesteld en voor een eventueel commentaar/zienswijze aan de raden van deelnemers voorgelegd (LR/18 M051 van 22.03.2018).

Van de deelnemers zijn tot op heden geen op- of aanmerkingen/zienswijzen ontvangen.

Voorstel:

Vaststellen van het verslag van werkzaamheden 2017 conform concept en ter kennisname opsturen aan de deelnemers en de toezichthouders.

CONCEPT-VERSLAG VAN WERKZAAMHEDEN 2017

15 jaar openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

WWW.GRENSPARK-MSN.DE

GESUBSIDIEERD DOOR DE PROVINCIE LIMBURG EN DE DEELSTAAT NORDRHEIN-WESTFALEN (MULNV)

provincie limburg

**PLATTELAND
IN UITVOERING**
'n Buitenkans voor Limburgers

Ministerium für Klimaschutz, Umwelt,
Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz
des Landes Nordrhein-Westfalen

Inhoud

1	INLEIDING	4
2	OPENBAAR LICHAAM D-NL GRENSPARK MSN	4
	2.1. Organisatie.....	4
	2.2. Subsidiëring van het Grenspark MSN.....	5
3	15 JAAR GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING	7
4	ACTIVITEITEN 2017.....	9
5	ACTUELE PROJECTEN.....	13
	5.1 INTERREG V A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	13
	5.2 INTERREG V A Natuur- en Bosbrandpreventie	15
6	OVERIGE VOORLICHTING EN COMMUNICATIE	16
	6.1 Internetpagina Grenspark MSN.....	16
	6.2 Social Media	17
	6.3 Hercertificering van Grenspark MSN als Transboundary Park	18
	BIJLAGE 1	18
	BIJLAGE 2	20

1 Inleiding

In 2017 wordt er al meer dan 15 jaar grensoverschrijdend samengewerkt binnen het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN). Vanaf de oprichting in juli 2002 bevindt zich het kantoor van het Grenspark MSN in het GroenHuis in Roermond. Binnen het GroenHuis zijn verschillende organisaties m.b.t. natuur, landschap en milieueducatie gehuisvest, wat goede mogelijkheden voor samenwerking biedt. Het Grenspark MSN heeft niet alleen met deze partners maar in de loop der jaren met vele overige Nederlandse en Duitse organisaties en overheden gezamenlijke projecten uitgevoerd.

Het Grenspark MSN wordt gesubsidieerd door de provincie Limburg, de deelstaat Nordrhein-Westfalen (MULNV) en de deelnemers.

Talrijke projectpartners, de natuur- en landschapsgidsen en de routescouts hebben een aanzienlijke bijdrage geleverd om het Grenspark MSN voor bezoekers interessanter en bekender te maken.

In overeenstemming met de gemeenschappelijke regeling informeert het dagelijks bestuur de deelnemers aan het Grenspark MSN over de activiteiten en uitgevoerde werkzaamheden in het afgelopen jaar. Dit verslag geeft een overzicht van de in de afgelopen 15 jaar uitgevoerde belangrijkste activiteiten en werkzaamheden en voor 2017 in het bijzonder.

Het conceptverslag zal op 29 juni 2018 ter vaststelling aan het algemeen bestuur worden aangeboden.

De Niers nabij Wachtendonk (M. Hectors)

2 Openbaar lichaam D-NL Grenspark MSN

2.1 Organisatie

Deelnemers van het openbaar lichaam Grenspark MSN zijn de Nederlandse gemeenten Beesel, Leudal, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Venlo alsmede het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. Het Grenspark MSN omvat de ambtsgebieden van de deelnemende Nederlandse gemeenten en van het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette als Duitse deelnemer. Het ambtsgebied is op de voorpagina weergegeven en heeft een oppervlakte van ca. 1083 km².

Algemeen bestuur

Het algemeen bestuur wordt gevormd door zeven bestuursleden (en plaatsvervangers) namens de Nederlandse deelnemers en zeven bestuursleden (en plaatsvervangers) namens het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. Vertegenwoordigers van de subsidiërende overheden, provincie Limburg, MULNV en Bezirksregierung Düsseldorf namens de deelstaat NRW zijn adviserend lid van het algemeen bestuur. De leden van het algemeen bestuur per 31 december 2017 zijn in bijlage 1 weergegeven.

De 31^e vergadering van het algemeen bestuur vond op 12 mei in Roermond plaats. Daarbij werden het jaarverslag en jaarrekening 2016 en de begroting en werkplan 2018 vastgesteld.

De 32^e vergadering vond op 1 december 2017 in Leudal plaats. Ter gelegenheid daarvan werden het bezoekerscentrum Leudal en de waterkrachtcentrale van de St. Elisabethsmolen bezichtigd en werd de stand van zaken van de lopende projecten besproken.

Nadat Wim van den Beucken het college van de gemeente Venlo had verlaten werd wethouder J. Teeuwen door de gemeente Venlo tot lid van het algemeen bestuur benoemd. In de decembervergadering werd dhr. Teeuwen als opvolger van dhr. van den Beucken tot voorzitter van het dagelijkse en het algemeen bestuur gekozen.

St. Elisabethsmolen, gemeente Leudal (M. Hectors)

Het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur (stand 31 december 2017) wordt gevormd door de voorzitter dhr. Teeuwen (wethouder gemeente Venlo), de plaatsvervangende voorzitter dhr. Budde (dezernent Kreis Viersen), dhr. Nießen (dezernent Kreis Heinsberg) en wethouder Smolenaars (gemeente Beesel).

Secretariaat

De werkzaamheden van het secretariaat in het GroenHuis in Roermond werden in 2017 door de secretaris drs. Reyriink en mw. dipl.-ing. agr. Weich (projectcoördinatie) in volledige werktijd verricht. De administratieve en boekhoudkundige werkzaamheden werden op basis van een overeenkomst door de Stichting Ons WCL uitgevoerd en op uurbasis afgerekend. Ook in 2017 werd de loonadministratie, het opstellen en controleren van de jaarrekening in opdracht van het Grenspark MSN door Killaars Steegs Groep in Reuver uitgevoerd.

Grenspark MSN is onderhuurder van de Stichting GroenHuis, die gedeelten van het GroenHuis van de gemeente Roermond huurt. De Stichting GroenHuis wordt gevormd door de Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg, IVN Limburg en het Koninklijk Natuurhistorisch Genootschap Limburg.

2.2 Subsidiëring van het Grenspark MSN

Het Grenspark MSN werd in 2017 gesubsidieerd door de provincie Limburg en de deelstaat Nordrhein-Westfalen. De subsidies (ter hoogte van 55.000,- € / jaar) waren in 2014 voor de periode 2015-2018 beschikbaar.

In de subsidiebeschikking 2015-2018 van de provincie Limburg is o.a. als voorwaarde geformuleerd, dat het Grenspark MSN in het jaarverslag zichtbaar maakt, aan welke provinciale doelen is bijgedragen. Het betreft vooral de realisatie van de doelen uit de Nota Natuurbeleid: 'natuurlijk eenvoudig', de POL 2014,

het Beleidskader Burgerparticipatie en de Strategienota Internationalisering. In tabel 2 zijn daartoe per beleidsnota de projecten en activiteiten benoemd die 2017 een substantiële bijdrage hebben geleverd aan de doelrealisatie van provinciale doelen.

Beleidsnota	Doel	Projecten MSN 2017
<p>Natuurbeleid: „natuurlijk eenvoudig“</p>	<p>Hoofdstuk 3.1 - Goudgroene natuur: versterken recreatieve mogelijkheden in de bestaande natuur - Bronsgroene landschapszones: herstel cultuurhistorische elementen - Ontwikkeling van streekfondsen Hoofdstuk 5.7 versterken van grensoverschrijdende samenwerking voor natuur en landschap</p>	<p>Het jaarlijkse programma van “evenementen en excursies” en de werkzaamheden en promotie van de premium waterwandellroutes dragen bij aan het versterken van recreatie in natuur en landschap.</p> <p>Het natuurboek “Natuur voor elkaar” met beschrijvingen van de 21 belangrijkste natuurgebieden in het D-NL Grenspark en de opgenomen, te downloaden wandelkaarten vormen een sterke grensoverschrijdende bijdrage aan de provinciale doelen.</p> <p>Het INTERREG V A project “Cultuurgeschiedenis Digitaal” draagt bij aan het recreatief gebruik van bronsgroene en goudgroene natuur, herstel van cultuurhistorische elementen en beleving cultureel erfgoed.</p> <p>Het in 2016 goedgekeurde INTERREG V A project “Natuur- en Bosbrandpreventie” levert ook een bijdrage aan de doelen uit de beleidsnota.</p>
<p>Provinciaal Omgevingsplan Limburg POL 2014</p>	<p>Hoofdstuk 4.2.3 Visie Midden Limburg, belangrijkste uitdagingen en opgaven: - Versterken hoofdtoegangspoorten bij grensoverschrijdende natuurgebieden en versterken aanwezige cultuurhistorie Hoofdstuk 7.2.1 De Limburgse ambitie: - Versterken van natuur en natuurbeleid in de samenleving Hoofdstuk 7.2.5 Verankering natuur in de samenleving: - Vergroten betrokkenheid en draagvlak Hoofdstuk 7.5.1 Landschap en cultuurhistorie, de Limburgse ambitie: - Behoud en versterken van de kenmerkende kwaliteiten (incl. cultureel erfgoed) en afwisseling van het landschap</p>	<p>Zie ook hierboven onder INTERREG V A project “Cultuurgeschiedenis Digitaal”. Bij de uitvoering van het project zijn naast toeristen ook de bewoners aan weerszijden van de grens doelgroep in het project. Bij de uitvoering wordt actief gebruik gemaakt van de expertise van de lokale verenigingen. Het project draagt daarmee actief grensoverschrijdend bij aan de vermaatschappelijking van de natuur en het cultureel erfgoed.</p> <p>Het INTERREG V A project “Natuur- en Bosbrandpreventie” levert een bijdrage aan verankering van natuur in de samenleving. Dit vooral door de participatie van vrijwillige brandweren aan weerszijden van de grens. Het gepubliceerde natuurboek met 21 gebiedsbeschrijvingen en wandellroutes vormen als het ware 21 toegangspoorten tot natuur en landschap in de grensregio. In de artikelen nemen ook landschap en cultuurgeschiedenis een belangrijke plaats in.</p>

Beleidskader Burgerparticipatie	Hoofdstuk 2 doel: implementeren van een aanpak voor burgerparticipatie	Zie hierboven. De binnen het INTERREG IV A project Water.Wandel.Wereld ontwikkelde premiumwandelmroutes worden in het veld door vrijwillige lokale routescouts gecontroleerd en bijeenkomsten voor het grensoverschrijdend uitwisselen van informatie en kennis worden door het Grenspark MSN en het Natuurpark Schwalm-Nette i. s. m. Routebureau Noord- en Midden Limburg gefaciliteerd. In nauwe samenwerking met vrijwilligers van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg en Duitse vrijwilligers zijn 21 artikelen geschreven die informatie geven over de mooiste natuurgebieden in het Grenspark MSN en uitnodigen om deze te bezoeken. Het is een product geworden van burgers uit de grensregio voor de bewoners en bezoekers ervan.
Strategienota Internationalisering Provincie Limburg	Doel: economisch, fysiek, sociaal & cultureel versnellen en versterken van het grensoverschrijdend functioneren. INTERREG A (B/C) zijn bij uitstek bedoeld om grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten te bevorderen en kunnen rechtstreeks bijdragen aan de realisatie van de tweevoudige internationale strategie.	Door de deelname van de 7 Limburgse gemeenten in het INTERREG V A project “Cultuureschiedenis Digitaal” worden actief verbindingen gelegd met gemeenten en partners in het aangrenzende Duitsland. Hoofddoel van het Grenspark MSN is de grensoverschrijdende samenwerking, o.a. door gebruikmaking van het instrument INTERREG. Met de uitvoering van het project “Cultuureschiedenis Digitaal” en de goedkeuring en het project “Natuur- en Bosbrandpreventie” wordt ook een bijdrage geleverd aan de doelen van de internationalisering in Limburg. Dit laatste project verbindt natuur- en bosbeheerders en brandweerlieden grensoverschrijdend. In totaal zijn 16 Nederlandse en Duitse grensgemeenten bij het project betrokken. Het boek “Natuur voor elkaar” is een goed voorbeeld van grensoverschrijdende samenwerking en marketing.

3 15 jaar grensoverschrijdende samenwerking

In overeenstemming met het doel van het Grenspark MSN werden in de afgelopen 15 jaar in nauwe samenwerking met verschillende projectpartners in totaal aan 13 grotere projecten meegewerkt en/of uitgevoerd. Het totaal budget voor deze projecten samen bedraagt meer dan 11 miljoen €. Het betreft projecten voor de ontwikkeling van natuur en landschap evenals projecten voor de ontwikkeling van recreatie en toerisme. De Nederlands-Duitse samenwerking en het realiseren van grensoverschrijdende netwerken stonden daarbij steeds centraal.

Hieronder volgt een overzicht van alle grotere projecten met de projectduur en budget.

1	INTERREG IIIA MSN in the picture	2002-2008	815.000 €
2	INTERREG IIIA Vochtige Ecologische Verbindingen	2004-2008	1.200.000 €
3	INTERREG IIIA Fliegerhorst Venlo	2005-2008	90.000 €
4	Onderzoek herintroductie edelhert	2006-2008	150.000 €
5	INTERREG IVA NPR MeinWeg	2009-1012	950.000 €
6	Maas-Nederrijn wandelpad	2010-2011	60.000 €
7	INTERREG IIIA P2P TRAP Route Beesel-Brüggen	2009-2010	50.000 €
8	INTERREG IV A Water.Wandel.Wereld (leadpartner Naturpark Schwalm-Nette)	2010-2012	400.000 €
9	INTERREG IV A NAGREWA (MSN + ZLTO)	2010-2012	3.730.000 €
10	INTERREG IVA P2P EcoTop MSN	2011-2012	38.000 €
11	Boek „Natuur voor elkaar“	2015-2018	60.000 €
12	INTERREG V A Cultuurgeschiedenis digitaal	2015-2019	2.640.000 €
13	INTERREG V A Natuur- en bosbrandpreventie	2016-2020	<u>950.000 €</u>
Totaal			11.133.000 €

Expositie MSN in the picture

Uitkijkpunt Lüsekamp VEV

Vistrap Lüttelforst NAGREWA

Hangar Fliegerhorst Venlo

4 Activiteiten 2017

Natuurwerkdag

Elk jaar in november wordt de grensoverschrijdende natuurwerkdag georganiseerd. Dit initiatief werd voor het eerst uitgevoerd binnen het INTERREG III A project MSN in the picture. De jaarlijkse natuurwerkdag vindt afwisselend in Nederland en Duitsland plaats. De natuurwerkdag 2017 is in samenwerking met Staatsbosbeheer en de Naturschutzstation Haus Wildenrath georganiseerd. Aan de actie in Wegberg-Wildenrath namen 40 personen deel.

Programma van evenementen

The screenshot shows the website interface for 'Naturpark Maas-Schwalm-Nette Grenspark'. The main navigation bar includes 'Startseite', 'Veranstaltungen', 'Naturpark erleben', 'Über uns', and 'Kontakt'. The 'Veranstaltungen' section features search filters for 'Alle Arten', 'Alle Themen', and 'nederlands'. There are also options for 'Für Kinder geeignet', 'Suche nach', 'von', 'bis', 'Land', and 'finden'. A list of events is displayed, including 'Erlebniswanderung mit Lamas' on Sunday, 04.03.2018, from 10:30 to 13:30. The event description mentions a guided walk with three llamas in the Dalheimer Waldes.

Het gemeenschappelijke digitale programma van excursies, wandel- en fietstochten en andere evenementen van het Grenspark MSN en Naturpark Schwalm-Nette werd eveneens in het kader van het INTERREG III A project MSN in the picture ontwikkeld en ook in 2017 voortgezet. Bewoners en bezoekers hebben de mogelijkheid via internet een voor hun passende activiteit te vinden. In 2017 werd ca. **640 activiteiten** aangeboden, daarvan 4/5 aan Duitse zijde.

In Nederland bieden verschillende organisaties via hun eigen website excursieprogramma's aan. De bereid-

heid om evenementen ook in te voeren op de site van het Grenspark MSN is de afgelopen jaren aan Nederlandse zijde helaas teruggegaan.

Ca. 47 % van de evenementen waren begeleide wandeltochten en wandelexcursies, 15 % fietstochten, 24 % doe-acties en 14 % overige evenementen zoals lezingen, exposities en overige activiteiten. Aan de evenementen namen in 2017 ruim **13.200 personen** deel. Aan de wandel- en fietstochten namen gemiddeld 16 personen deel. Alle evenementen worden steeds tweetalig en actueel op de internetsite www.naturpark-msn.de gepubliceerd.

Premiumwandeleroutes

Als resultaat van het INTERREG IV A project Water.Wandel.Wereld werden in het Grenspark MSN negen premiumwandeleroutes gerealiseerd. De routes worden door vrijwillige Nederlandse en Duitse routescouts regelmatig gecontroleerd. De scouts komen twee keer per jaar bij elkaar om informatie en ervaringen uit te wisselen. Het onderhoud van de routes verloopt aan Nederlandse zijde via het Routebureau

Noord en Midden Limburg en in Deutschland via SCI Moers. De voorjaarsbijeenkomst van de routescouts vond plaats in Wildenrath, de najaarsbijeenkomst in Roerdalen-Herkenbosch.

Beurs Tour Natur

Elk jaar in september wordt samen met het Natuurpark Schwalm-Nette de grensregio op de beurs Tour Natur in Düsseldorf gepresenteerd.

De beurs wordt jaarlijks door 35.000 tot 40.000 bezoekers bezocht, waarvan velen uit de regio Nederrijn en het Duits Roergebied. De beurs biedt een goede mogelijkheid om bezoekers en dagtoeristen voor de grensregio te interesseren.

Website Water-Wandel-Wereld

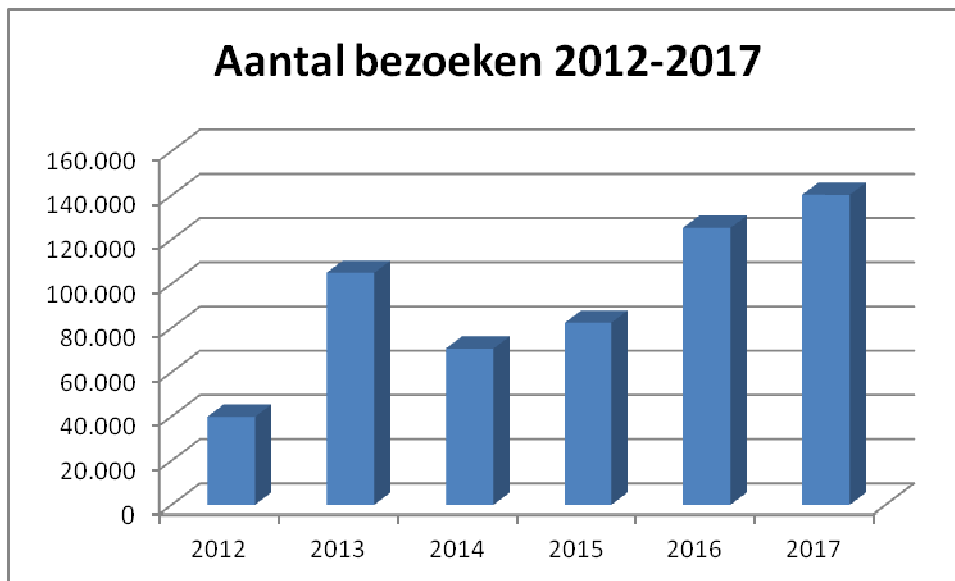
Voor de marketing van de premiumwandeleroutes binnen het thema Water-Wandel-Wereld is in het verleden een eigen tweetalige website (www.wa-wa-we.eu) gemaakt. De analyse van de bezoekerstatistieken van de website (zie onder) toont in vergelijking tot 2016 een stijging van bijna 15.000. De gecertificeerde en gemarkeerde premiumwandeleroutes zijn nog steeds zeer populair.

Op verzoek van de Stichting Limburgs Landschap is voor het nationaal park De Maasduinen door het Duitse wandelinstituut een haalbaarheidstudie uitgevoerd voor de realisatie van premiumwandeleroutes. Het Grenspark MSN heeft daarbij ondersteuning verleend. In de studie werden zeven potentiële routes voorgesteld. Limburgs Landschap overweegt thans hoe de premiumwandeleroutes gerealiseerd kunnen worden. De routes zouden dan in het noorden direct aansluiten op de premiumwandeleroutes van de Water.Wandel.Wereld in het Grenspark. Vanuit marketing oogpunt zou dit een goede aanvulling betekenen voor de regionale en grensoverschrijdende recreatie.

Maand	Aantal bezoeken		Daggemiddelde	
	2017	2016	2017	2016
Januari	8.560	5.830	276	188
Februari	7.784	5.678	278	203
Maart	10.027	8.401	323	271
April	13.514	7.943	450	265
Mei	11.976	11.629	386	375
Juni	10.348	7.979	345	266
Juli	10.230	9.358	330	302
Augustus	16.912	15.910	546	513
September	12.977	17.623	433	587
Oktober	19.824	20.995	639	677
November	10.941	9.856	365	329

December	7.144	4.069	230	131
Totaal	140.237	125.271	384	342

De grafiek hierboven geeft vanaf de realisatie van de premiumwandelproutes in 2012, het aantal bezoeken per jaar op de projectwebsite tot 2017 weer. Een jaar na de opening is in 2013 een eerste piek in de aantallen bezoeken te kennen. Dit is een gevolg van de actieve marketing in dat jaar. In 2014 neemt het aantal bezoeken af, waarna het interesse in 2015 opnieuw toenam. Vanaf 2016 neemt de interesse sterk toe o.a. als gevolg van de verkiezing van de Galgenvennroute tot de op een na mooiste premiumwandelproute in Duitsland. Ook in 2017 bleef het aantal bezoeken verder toenemen.

Forum premiumwandelproutes

Forum premiumwandelproutes is een samenwerkingsverband van regio's met premiumwandelproutes. Aan de jaarlijkse bijeenkomst heeft in 2017 ook het Grenspark MSN deelgenomen. De bijeenkomst vond plaats in Oberstaufen. De kwaliteitsverbetering en de marketing van de premiumwandelproutes waren daarbij de belangrijkste thema's.

EcoTop

In 2011 vond in het kader van het People2People project EcoTop MSN voor het eerst de jaarlijkse bijeenkomst plaats van Nederlandse en Duitse natuuronderzoekers in het Grenspark MSN. Tijdens dit jaarlijkse evenement worden vanaf 2011 lezingen over natuur en landschap en veldexcursies gegeven. De EcoTop wordt georganiseerd i.s.m. het Biologisch Station Krickenbecker Seen, het Koninklijke Natuurhistorisch Genootschap in Limburg en de Stichting Koekeloere. Aan de EcoTop 2017 in oktober namen ruim 100 personen deel.

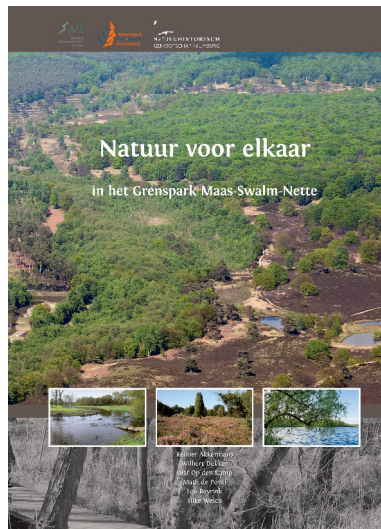

Boek „Natuur voor elkaar“

Met de titel „Natuur voor elkaar - in het Grenspark Maas-Swalm-Nette“ werd eind december 2017 door de uitgeverij Stichting Natuurpublicaties een boek met beschrijving van 21 natuurgebieden in het Grenspark MSN gepubliceerd. Het boek is vanaf 2015 ontstaan in nauwe samenwerking met het Koninklijk Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

De natuurgebieden zijn beschreven door Nederlandse en Duitse auteurs. Mede dankzij prachtige foto's van vele vrijwilligers kon het boek rijk worden geïllustreerd. Meerder regionale sponsors leverden een bijdrage aan het boek. Er werd een Nederlandse en een Duitse versie gepubliceerd. In december vond in Roermond een feestelijke presentatie van het boek voor een publiek van ruim 150 personen plaats.

De eerste Duitse oplage van 1.500 boeken was binnen drie weken uitverkocht, zodat intussen een tweede oplage wordt voorbereid.

Mountainbiking in het Grenspark MSN

De premiumwandelproutes worden ook vaak door mountainbikers benut. Samen met het gebiedsbureau Ons WCL heeft het Grenspark MSN verschillende organisaties uitgenodigd om te onderzoeken of via een gezamenlijk project "Mountainbiking" de conflicten tussen de verschillende gebruikers van natuur en landschap verminderd kunnen worden. Ook heeft er een bespreking plaatsgevonden met de verantwoordelijke overheden voor bos- en natuurbeheer. Resultaat van de besprekingen is, dat een routenetwerk voor mountainbikers moeilijk te realiseren is, omdat met name aan Duitse

zijde de meest interessante gebieden als beschermde natuur- of landschapsgedebied zijn aangewezen. Mogelijke routes buiten deze gebieden zijn echter minder aantrekkelijk en zullen door mountainbikers dan ook waarschijnlijk nauwelijks worden gebruikt. Van belang is via communicatie en voorlichting de conflicten met mountainbikers en andere gebruikers te verminderen.

5 Actuele projecten

5.1 INTERREG V A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal

Applicatie

Op basis van zogenaamde Points of Interest (POIs) wordt cultuurhistorie en natuur en landschap van het Grenspark MSN dusdanig digitaal uitgewerkt, zodat deze op een mobiele telefoon of vergelijkbare media onderweg kunnen worden opgeroepen.

In totaal zijn ca. 380 POIs in het Grenspark uitgekozen, waarvoor verdere inhoud en media worden geproduceerd. Tegelijkertijd wordt een technische applicatie ontwikkeld. Een eerste proef van de applicatie werd tijdens de vergadering van het algemeen bestuur in december in Leudal gepresenteerd.

Naturtheater

Na een workshop van 10 weekenden vanaf oktober 2016 werd de opleiding van de natuurgidsen in juni 2017 afgesloten. Daartoe werden de door de 12 opgeleide natuurtheatergidsen ontwikkelde performances en theaterstukken op kasteel Arcen voor een publiek van 60 personen gepresenteerd. In de weken daarna vonden de premières plaats. Intussen hebben meer dan 900 personen de verschillende voorstellingen bezocht.

Voor de promotie en de marketing van het natuurtheater werd een Teaser en een Making of Film gemaakt. Bovendien werden folders geproduceerd en

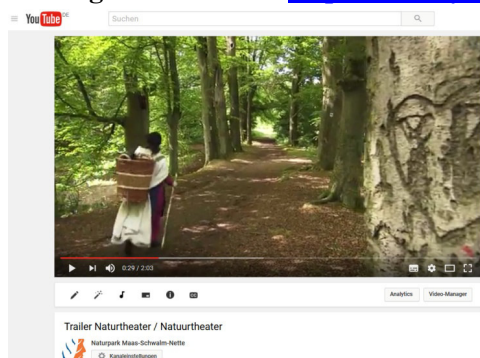
persmedelingen verspreid. Ook werd via verschillende Social Media reclame gemaakt.

Trailer

<https://www.youtube.com/watch?v=pvDn66Bxz3U&t=29s>

Making of Film

<https://www.youtube.com/watch?v=WLr8n5AzAf0&t=1s>

Flyer

Kwaliteitsimpuls cultuurhistorische elementen

In april werd de buitenmaatregel in Wassenberg feestelijk afgesloten. In het kader van het project werden liften aangelegd, zodat mensen met beperkingen nu ook de Bergfried kunnen bezoeken. De Stadt Wassenberg organiseerde naar aanleiding van de opening rondom de Bergfried een actiedag met rondleidingen, muzikaal programma en activiteiten voor kinderen. Aan de feestelijke opening namen 250 personen deel.

Deze buitenmaatregel was de eerste die werd afgesloten, de overige buitenmaatregelen bevinden zich in voorbereiding of in nog uitvoering.

In de gemeente Roerdalen werden in samenwerking met buurtbewoners en vrijwilligers enkele historische relicten verbeterd. Daardoor worden deze in het landschap beter waargenomen. Dit betekent een opwaardering voor bewoners en bezoekers.

In Venlo-Arcen is nabij kasteel Arcen met behulp van warmtebeeldcamera's een doolhof gevonden. Als een van de buitenmaatregelen van de gemeente Venlo zijn de wandelpaden van de doolhof weer open gemaakt (zie foto hiernaast). Op 7 oktober 2017 vond in kasteel Arcen een wetenschappelijke bijeenkomst plaats. Doel van de bijeenkomst was het zichtbaar en toegankelijk maken van de doolhof te bespreken. Ook is het gewenste toekomstige beheer besproken. Alle overige buitenmaatregelen bevinden zich nog in voorbereiding of in uitvoering.

Bijeenkomst projectbegeleidende stuurgroep

In maart 2017 vond de bijeenkomst plaats van de projectbegeleidende stuurgroep INTERREG V A project Cultuurgeschiedenis digitaal in de Genoehof van de vrijwilligersorganisatie Stichting Emmaus Perpectief in Swalmen. De bijeenkomst van de stuurgroep vindt jaarlijks plaats. Daartoe worden vertegenwoordigers van alle projectpartners en subsidiegevers uitgenodigd om geïnformeerd te worden over de voortgang van het project. Ter gelegenheid daarvan werd ook de nabijgelegen kasteelruïne Naborch bezocht.

5.2 INTERREG V A Natuur- en Bosbrandpreventie

Het INTERREG V A project Natuur- en Bosbrandpreventie is in 2016 gestart en loopt tot februari 2020. Doel van het project is de grensoverschrijdende samenwerking ter voorkoming en bestrijding van onbeheersbare branden in natuur- en bosgebieden. Door het project kan het brandgevaar worden verminderd en worden Nederlandse en Duitse kennis en ervaringen gedeeld.

Projectstart

In februari werd tijdens de openingsmanifestatie van het project door de verschillende projectpartners in Wegberg Dalheim de projectovereenkomst ondertekend. Na de ondertekening werd een veldbezoek gebracht aan de Nederlandse en Duitse brandweerlieden en bos- en natuurbeheerders die deelnamen aan de workshop natuur- en bosbrandpreventie.

Workshop natuur- en bosbrandpreventie

In februari is een tweedaagse workshop natuur- en bosbrandpreventie georganiseerd. Deelnemers waren 30 Nederlandse en Duitse brandweerlieden, bos- en natuurbeheerders. Thema van de workshop was hoe branden in natuurgebieden voorkomen en bestreden kunnen worden. Daarbij ging het vooral om het uitwisselen van voorschriften, kennis en ervaringen tussen brandweer en groene beheerders. In het kader van de workshop is een Nederlands-Duits woordenboek voor brandweerlieden geproduceerd en verspreid.

Maatregelen Bluswatervoorziening

Als eerste concrete maatregel werd in december in de gemeente Wegberg ter hoogte van Sechseichen-Roermonder Bahn de waterleiding verlengd en een nieuwe brandkraan geïnstalleerd. Verder is als prioritaire maatregel de aanpassing van de grensovergang Vlodrop-Wegberg in voorbereiding. In verband met mogelijke calamiteiten op de MERU is er slechts één reddingsweg mogelijk. De grensovergang dient nu zo aangepast te worden, dat een eventuele evacuatie van de MERU via de grens naar Wegberg kan plaatsvinden en de reddingsvoertuigen vanuit Wegberg ook snel de MERU kunnen bereiken.

Voorlichting en communicatie

Om over het project te communiceren is een tweetalige website ontwikkeld. Ook kunnen de projectpartners via intranet relevante documenten, o.a. voor vergaderingen, via de site downloaden (zie www.nbb-vrln.eu). Het project is ook op de website van het Grenspark MSN (www.naturpark-msn.de) weergegeven.

Natuur- en bosbrandbeheersing
Natur- und Waldbrandprävention

Wat we doen:

- > Inventariseren risico's
- > Maatregelen nemen
- > Samenwerking verbeteren
- > Scholen-oefenen
- > Informeren Burgers

Unsere Ziele:

- > Risiken inventariseren
- > Maßnahmen durchführen
- > Zusammenarbeit verbessern
- > Schulungen und Übungen organisieren
- > Öffentlichkeitsarbeit

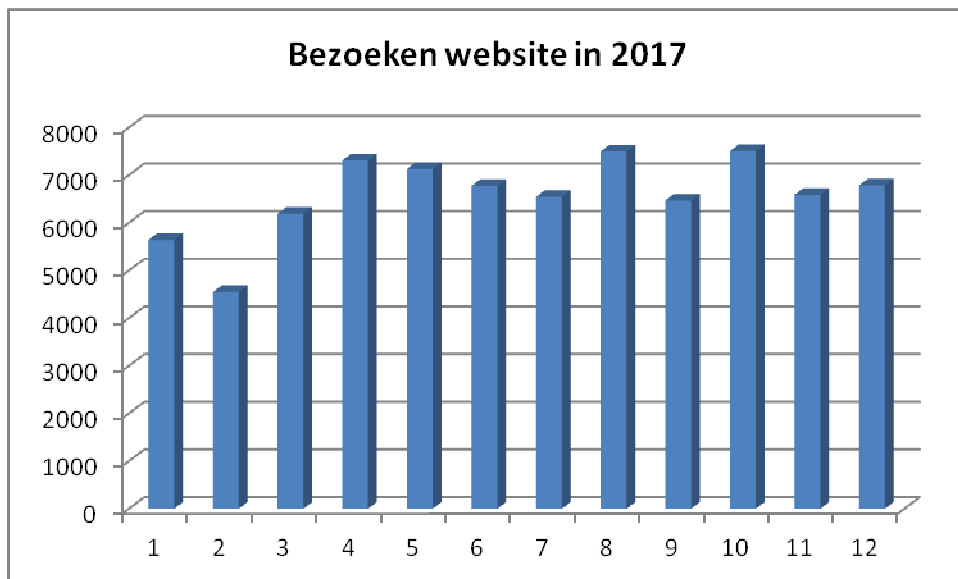
6 Overige voorlichting en communicatie

6.1 Website Grenspark MSN

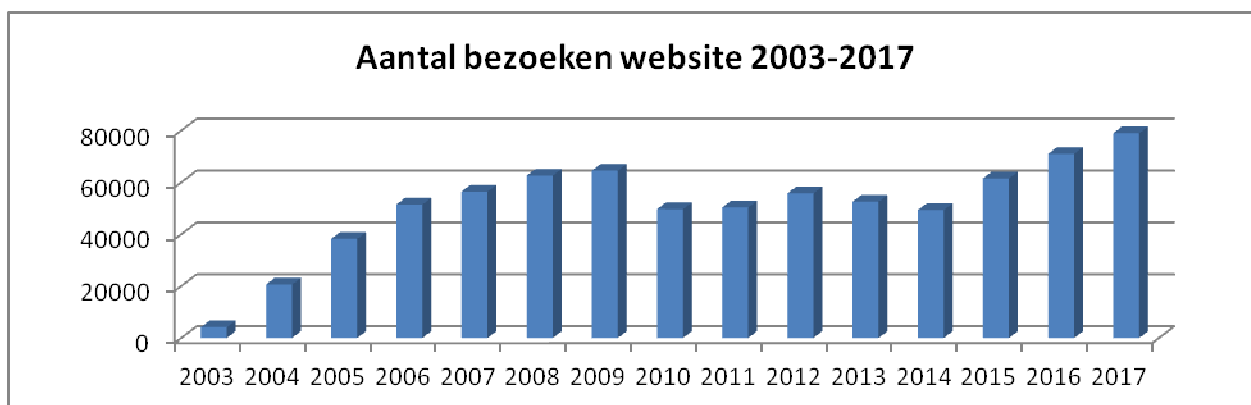
De website www.naturpark-msn.de informeert bezoekers over verschillende activiteiten en recreatie mogelijkheden aan weerszijden van de grens in het Grenspark MSN. Met de internetsite werd in 2003 gestart. In de onderstaande tabel zijn voor 2017 en 2016 het aantal bezoeken per maand op de website weergegeven. Het aantal bezoeken aan de website van het Grenspark MSN is t.o.v. 2016 ca. 10 % toegenomen.

Maand	Aantal bezoeken 2017	Aantal bezoeken 2016	Daggemiddelde 2017	Daggemiddelde 2016
Januari	5.641	4.888	182	158
Februari	4.549	4.594	162	164
Maart	6.190	5.695	200	184
April	7.308	6.633	244	221
Mei	7.129	6.577	230	212
Juni	6.773	5.505	226	184
Juli	6.544	6.467	211	209
Augustus	7.496	7.304	242	236
September	6.466	6.232	216	208
Oktober	7.505	6.803	242	219
November	6.588	4.947	220	165
December	6.785	5.333	219	172
Totaal	78.947	70.978	216	194

In onderstaande figuur is het aantal bezoeken per maand in 2017 grafisch weergegeven. De hoogste bezoekersaantallen treden op in de voorjaars- en najaarsmaanden en in august.

In de hieronder weergegeven grafiek is het aantal bezoeken per jaar vanaf de start van de website voor de afgelopen 14 jaar weergegeven.

Nadat het gebruik van de website in de periode 2003 tot 2009 toenam, namen de bezoekersaantallen van 2010 tot 2014 weer af. De afname hangt vermoedelijk direct samen met de INTERREG V A projecten Nationaalparkregio Meinweg en Water.Wandel.Wereld, die via aparte projectsites werden gepromoot. Pas vanaf 2015 is er weer sprake van een toename als gevolg van de voorlichting over de nieuwe projecten en de toenemende interesse voor de evenementen kalender.

6.2 Social Media

Intussen worden social media veelvuldig als communicatie-middel gebruikt. Het Grenspark MSN beschikt over een Nederlandse en een Duitse Facebooksite met ongeveer 600 followers.

6.3 Hercertificering van Grenspark MSN als Transboundary Park

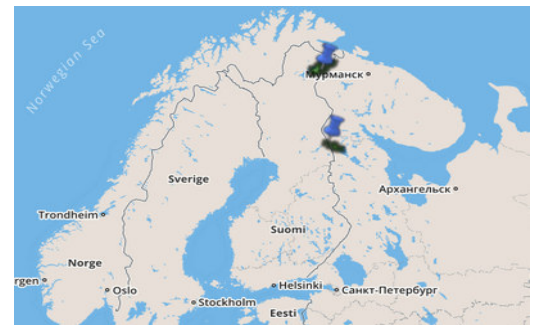
Het Grenspark MSN is lid van de EUROPARC federatie, de koepelorganisatie van natuurparken en nationale parken. Grenspark MSN behoort tot de 10 grensregio's in Europa die als Transboundary Parks zijn gecertificeerd vanwege de voorbeeldige grensoverschrijdende samenwerking. Het Grenspark MSN werd na de eerste hercertificering in 2012 in 2017 opnieuw gecertificeerd. Het Grenspark voldeed na 2007 en 2012 opnieuw aan de criteria. Als aanbeveling voor de grensoverschrijdende samenwerking werd geformuleerd nader onderzoek te doen naar de bezoekersaantallen in natuurgebieden en op de gerealiseerde wandelroutes. Verder verdient de migratie van soorten over barrières als snelwegen aandacht.

In september mocht de secretaris tijdens de jaarconferentie van de EUROPARC federatie in Portugal het betreffende diploma uit handen van Ignace Schops, president van EUROPARC ontvangen.

Hiernaast is de ligging weergegeven van de gecertificeerde Transboundary Parks in Europa. Het Grenspark MSN is in Europa de enige grensregio met een eigen gemeenschappelijke organisatie voor natuur, landschap, recreatie en toerisme. Daartoe het volgende citaat uit het evaluatierapport:

“At the moment TB Nature Park Maas-Swalm-Nette is the only example inside EUROPARC Transboundary program, that has developed a united system of management with one office and representatives of the parties work shoulder by shoulder every day. This is a good example, which should be spread to other transboundary territories.”

Roermond, 15 maart 2018

Ledenlijst algemeen bestuur Grenspark Maas-Swalm-Nette (stand per 31.12.2017)**Namens de deelnemende Nederlandse gemeenten**

Gemeente Venlo Voorzitter AB/DB Wethouder J. Teeuwen	Plaatsvervangend bestuurslid N.N.
Gemeente Beesel Bestuurslid Wethouder J. Smolenaars	Plaatsvervangend bestuurslid Wethouder T. Reijnders
Gemeente Echt-Susteren Bestuurslid Burgemeester J. Hessels	Plaatsvervangend bestuurslid Wethouder J. Dijcks
Gemeente Leudal Bestuurslid Wethouder A. Walraven	Plaatsvervangend bestuurslid Wethouder S. Backus
Gemeente Maasgouw Bestuurslid Wethouder J. Laliou	Plaatsvervangend bestuurslid Burgemeester S. Strous
Gemeente Roerdalen Bestuurslid Wethouder C. Wolfhagen	Plaatsvervangend bestuurslid Wethouder T. Verheijden
Gemeente Roermond Bestuurslid Wethouder mevr. R. Moussaoui	Plaatsvervangend bestuurslid Wethouder mevr. A. Waajen-Crins

Namens de Duitse deelnemer Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette

Kreis Viersen

Plv. voorzitter AB/DB

Dhr. Dezernent A. Budde

Kreis Heinsberg

Bestuurslid

Dhr. dr. F. Schmitz

Plaatsvervangend bestuurslid

Dhr. M. Pillich

Kreis Heinsberg

Bestuurslid

Dhr. J. Nießen

Plaatsvervangend bestuurslid

Dhr. S. Przybilla

Kreis Kleve

Bestuurslid

Dhr. F.-J. Draack

Plaatsvervangend bestuurslid

Dhr. J. Mailänder

Stadt Mönchengladbach

Bestuurslid

Dhr. T. Fegers

Plaatsvervangend bestuurslid

Mevr. E. Gils

Kreis Viersen

Bestuurslid

Mevr. A. Terporten

Plaatsvervangend bestuurslid

Mevr. A. Feller

Kreis Viersen

Bestuurslid

Mevr. M. Lipp

Plaatsvervangend bestuurslid

Mevr. M. Mai

Adviserende leden

Ministerium für Umwelt, Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz des Landes NRW

Abteilungsleiter

Dhr. dr. M. Woike

Plaatsvervanger

Dhr. R. Seelig

Provincie Limburg

Gedeputeerde

Dhr. H. Mackus

Plaatsvervanger

Mevr. H. Gorissen

Bezirksregierung Düsseldorf

Dhr. G. Kaltwasser

BIJLAGE 2

Overzicht van de overige activiteiten communicatie 2017

activiteit	datum	plaats	uitvoerder
Deelname lezing Vincent Pijnenburg "Euregionale samenwerking"	10-01	Venlo	Gemeente Venlo
Presentatie/toelichting Grenspark MSN, beeldvormende raadsvergadering Domein Ruimte - Economie	11-01	Venlo	Gemeente Venlo
Deelname ontwikkeling strategieplan TransParcNet	12/13-01	Regensburg	EUROPARC Federatie
Presentatie D-NL samenwerking voor de werkgemeenschap info- en bezoekerscentra	25-01	Vogelsang	EUROPARC Deutschland e.V.
Bijeenkomst planning potentieel MTB project	02-02	Herkenbosch	Grenspark MSN
Deelname werkbezoek commissie Provinciale Staten thema wilde zwijnen NP De Meinweg	03-02	Herkenbosch	Provincie Limburg
Workshop natuur- en bosbrandpreventie en formele start INTERREG V-A project Natuur- en Bosbrandpreventie	15/16-02	Wegberg	Grenspark MSN/Stadt Wegberg/ Stichting Bargerveen/ Veiligheidsregio Limburg Noord
Deelname bijeenkomst: toekomstvisie voor de euregio rijn-maas-noord	09-03	Brüggen	Brüggener Innovations- und Gründerzentrum/Fontys Crossing Borders/ Radboud Universiteit Nijmegen/ euregio rijn-maas-noord
Projectbegeleidende stuurgroep INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Digitaal	10-03	Swalmen	Grenspark MSN/projectpartners
Deelname Geluksdag gemeente Roerdalen	19-03	Roerdalen	Gemeente Roerdalen
Voorjaarsbijeenkomst Routescouts Water.Wandel.Wereld	21-03	Wegberg- Wildenrath	Grenspark MSN/Naturpark SN/Routebureau NML
Jaarlijkse netwerkbijeenkomst VVV Midden Limburg	03-04	Weert	VVV Midden Limburg
Jaarlijkse netwerkbijeenkomst Routebureau Noord- en Midden Limburg	07-04	Venlo	Routebureau Noord- en Midden Limburg
Presentatie INTERREG V-A project Cultuur Digitaal tijdens de officiële opening liften Bergfried Wassenberg	23-04	Wassenberg	Stadt Wassenberg
Deelname Auftakt Wanderung NaturErlebnisWochen NRW 2017	24-04	Nettetal	NUA NRW/BSKS e.V.
Moderatie D-NL workshop voor informatiecentra	10-05	Nijmegen	De Bastei
Deelname presentatie Bezoekersonderzoek Natuurgebieden	17-05	Maastricht	Provincie Limburg/ terrein beherende organisaties
Recertificering als Transboundary park	22/24-05	Grenspark MSN	EUROPARC Federation
Organisatie en excursieleiding rekenkamercommissie Echt-Susteren	02-06	Wassenberg	Grenspark MSN/Gemeente Echt-Susteren
Deelname TransParcNetMeeting	7/10-06	Dom Trenta/Slovenië	TransParcNet Europarc Federation
Opening en start Natuurtheater-gidsen i.k.v. INTERREG V-A Cultuur Digitaal	17-06	Kasteeltuinen Arcen	Grenspark MSN/projectpartners
Deelname ledenvergadering Bosgroep Zuid Nederland	22-06	Burggolf Herkenbosch	Bosgroep Zuid Nederland
Deelname Inspiratiesessie NP De	26-06	Kasteeltuinen	Provincie Limburg/Overlegorgaan NP

Maasduinen		Arcen	Maasduinen
Deelname Inspiratiebijeenkomst "Ruimte om te genieten"	26-06	Kasteel Groot Buggenem Grathem	Provincie Limburg
Deelname workshop "De Meinweg"	28-06	Gemeentehuis Roermond	Overlegorgaan NP Meinweg/Provincie Limburg
Presentatie Grenspark MSN en Edelherten onderzoek	05-07	Grenspark Maas-Swalm-Nette	Grenspark MSN/ dr. Bode
Deelname manifestatie "100 jaar Schwalmverband".	07-07	Brüggen	Schwalmverband
Begeleiding wandeling "Rode Beek" met de CDU-Kreistagsfraktion Heinsberg	08-07	Premiumwandelingroute "Rode Beek"	Grenspark MSN/vz. Naturpark Schwalm-Nette
Begeleiding Bachelorstudente Natuur- en Bosbeheer WUR Antonia Purmann	14/08-01/09	Grenspark Maas-Swalm-Nette	Grenspark MSN
Deelname beurs Tour Natur	01/03-09	Düsseldorf	Naturpark Schwalm-Nette, D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette
Deelname conferentie en ledenvergadering EUROPARC Federatie	06/09-09	Portugal	EUROPARC Federatie
Presentatie tijdens workshop „Digitale mogelijkheden binnen de natuur- en milieueducatie“	12-09	Rees	Naturschutzzentrum Rees
Forum Premiumwandelingroutes	27/29-09	Oberstaufen	Deutsches Wanderinstitut
Excursieleiding personeel afdelingen Plannen & Projecten en Stedelijke Ontwikkeling	05-10	Premiumwandelingroute "Schwalmbruch"	Grenspark MSN/ Gemeente Roermond
Kennisdag 'den Dalgert' Historische Buitenplaats Arcen	07-10	Kasteeltuinen Arcen e.o.	Limburgs Landschap
Najaarsbijeenkomst Routescouts Water.Wandel.Wereld	18-10	Meinweg	Grenspark MSN/Naturpark SN/Routebureau NML
Deelname manifestatie 120 jaar heemkundevereniging Wassenberg	04-11	Wassenberg	Heemkundevereniging Wassenberg
Deelname Kick-off: Erfgoedfestival Gelderland Grensland	10-11	Nijmegen	Coöperatie Erfgoed Gelderland
Deelname 2e euregionale masterclass	23-11	Venlo	Fontys Crossing Borders/ Rabobank Venlo
Deelname bijeenkomst over natuurbranden voor driemanschappen	04-12	Vliegbasis Gilze-Rijen	Provincie Noord-brabant
Deelname presentatie 'Ontwerpstudie Niederrhein & Noord- en Midden-Limburg'	08-12	Venlo	Gemeente Venlo
Presentatie en lezing Boek "Natuur voor elkaar in het Grenspark MSN"	16-12	Roermond	Grenspark MSN/Natuurhistorisch Genootschap Limburg
Deelname eindejaarafsluiting Euregio Rijn-Waal	18-12	Kleve	Euregio Rijn-Waal

BIJLAGE AB-33.7

Agenda punt: 33.7

Onderwerp: jaarverslag 2017

Op basis van art. 26 lid 3 dient het algemeen bestuur de jaarrekening van het afgelopen jaar vast te stellen vóór 1 juli en deze ter kennisname aan de deelnemers en toezichthouders toe te zenden. Daartoe is het bijgevoegde voorlopige jaarverslag 2017 met de accountantsverklaring opgesteld en aan de deelnemers gezonden (LR/18 M051 van 22.03.2018) met het verzoek om eventuele opmerkingen/zienswijze.

Van de deelnemers zijn m.b.t. de jaarrekening geen zienswijzen ontvangen.

Voorstel:

Vaststellen van het jaarverslag 2017

Aan het Algemeen Bestuur van
Openbaar Lichaam Duits-Nederlands
Grenspark Maas-Swalm-Nette
Godsweerderstraat 2
6041 GH ROERMOND

KSG Registeraccountants B.V.
Stationstraat 4
5953 GX Reuver
Postbus 4785
5953 ZK Reuver
Tel. +31(0)77-4740000
KvK 12063939
www.ksg.nl

Reuver, 15 maart 2018

Onze ref.:PBO/13191-80-2017

Geacht bestuur,

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat onze bijgevoegde controleverklaring wordt opgenomen bij de jaarstukken. De jaarstukken dienen te worden uitgebracht overeenkomstig het aan ons voorgelegde definitieve concept waarvan twee gewaarmerkte exemplaren zijn bijgevoegd.

Bijgevoegde controleverklaringen zijn voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u deze controleverklaringen zonder persoonlijke handtekening aan de openbaar te maken jaarstukken toe te voegen. Wij sluiten één exemplaar bij van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief.

Tevens bevestigen wij u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening openbaar wordt gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het bestuur en deponering bij de Provincie Limburg plaatsvindt. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze jaarrekening. Indien u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat.

Eén exemplaar van de jaarrekening dient te worden ondertekend door het dagelijks bestuur en te worden aangeboden aan het bestuur. Deze jaarrekening dient te worden vastgesteld in door het bestuur en de vaststelling dient te worden genotuleerd.

Overigens wijzen wij u erop dat, indien tot de bestuursvergadering omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de bestuursvergadering moet worden gemaakt op grond van het

bepaalde in artikel 186 t/m 213 Gemeentewet. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

Uiterlijk 2 weken na vaststelling door de leden doch uiterlijk voor 15 juli 2018, moet de te deponeren jaarrekening bij de Provincie Limburg zijn gedeponerd. In het kader van vermijding van fraude met handtekeningen adviseren wij u een ten behoeve van uw eigen archief bestemd exemplaar te laten ondertekenen door het bestuur, maar geen getekend exemplaar te deponeren bij de Provincie Limburg. In het deponeringsstuk dient de datum van vaststelling door de ledenvergadering te worden aangegeven.

Wij wijzen u erop dat deponering van de jaarstukken wettelijk verplicht is en dat het niet (tijdig) deponeren kan leiden tot sancties in het kader van preventief toezicht van de Provincie Limburg, alsmede kortingen op de algemene uitkering door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Tot het geven van nadere toelichting zijn wij uiteraard graag bereid.

Hoogachtend,

Reuver, 15 maart 2018

KSG Registeraccountants B.V.

drs. P.J.D. Bosch RA

**Jaardocument Openbaar Lichaam Duits-Nederlands
Grenspark Maas-Swalm-Nette
Roermond**

Inhoudsopgave

1. Jaarverslag	3
1.1 Uitgangspunten opstelling jaarverslag 2017	3
1.2 Jaarverslag 2017	3
1.3 Paragrafen	6
<i>1.3.1 Paragraaf Financiële structuur</i>	<i>6</i>
<i>1.3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen</i>	<i>6</i>
<i>1.3.3 Paragraaf Financiering</i>	<i>8</i>
<i>1.3.4 Paragraaf Bedrijfsvoering</i>	<i>9</i>
<i>1.3.5 Paragraaf verbonden partijen</i>	<i>10</i>
1.4 Programmaverantwoording 2017	11
<i>1.4.1 Programmaverantwoording 2017</i>	<i>11</i>
<i>1.4.2 Toelichting op baten en lasten 2017</i>	<i>12</i>
2. Bijlagen	13
2.1 Jaarrekening 2017	13

 KSG
KSG registre accountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

1. Jaarverslag

1.1 Uitgangspunten opstelling jaarverslag 2017

Voor u ligt het jaarverslag 2017 van het Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN). Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling zijn het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Venlo.

De vigerende gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam Grenspark MSN is op 1 juli 2016 in werking getreden.

Het jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met de vigerende regels van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies).

1.2 Jaarverslag 2017

Grenspark MSN heeft door de specifieke gemeentelijke taak als verlengd lokaal bestuur één programma “Grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting”. Het programma ondersteunt de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling: behartiging van de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende samenwerking, waarbij de meerwaarde van de samenwerking gericht is op het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijk landschap, de schoonheid, de wezenskenmerken en de verzorging en de ordening daarvan, met inachtneming van de economische, culturele en sociale aard.

Het Grenspark MSN heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren op de voornoemde gebieden. Het Grenspark MSN voert binnen deze taak daartoe vooral projecten uit. Het Grenspark MSN vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese, nationale en regionale subsidies. Het verleent financiële middelen aan derden. Het verzorgt binnen deze taak doelmatige public relations. Het adviseert de deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling, overheden en instellingen bij grensoverschrijdende aangelegenheden.

Het programma omvat de dienstverlening en de bedrijfsvoering van de organisatie (overhead).

Doelstellingen

Het beoogde maatschappelijke effect is:

- Verhogen van de kwaliteit van de grensoverschrijdende samenwerking.
- Het leveren van kwalitatief hoge adviezen. Efficiënt en professioneel, dus deskundig, relevant en binnen gestelde termijnen.

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

- Verhoging van de kwaliteit van natuur en landschap en van de recreatieve en toeristische infrastructuur.
- Vergroten grensoverschrijdend maatschappelijk draagvlak voor ruimtelijk kwaliteitsbehoud.
- Verhoging van de kennis en recreatief en toeristische gebruik van de andere kant van de grens.

De doelgroep is:

- Gemeentebesturen Nederlandse deelnemers, algemeen bestuur Duitse deelnemer Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en politiek.
- Alle burgers als (potentiële) gebruiker van de openbare ruimte en aanbieders van evenementen als excursies, wandel en fietstochten en aanverwante evenementen op het gebied van natuur en landschap, cultuurgeschiedenis en milieueducatie.
- Medewerkers van de deelnemers.
- Stakeholders van het Grenspark MSN met name op het gebied van behoud en ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme en de milieueducatie.

Het beleid van Grenspark MSN is vastgelegd in:

- De Gemeenschappelijke Regeling Grenspark MSN in werking getreden op 1 juli 2016. Deze is gebaseerd op de eerdere regeling van juni 2002. In de regeling is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam ingesteld, gevestigd te Roermond. Het ambtsgebied wordt gevormd door het grondgebied van de Nederlandse deelnemende gemeenten en het ambtsgebied van het Zweckverband Naturpark-Schwalm-Nette als Duitse deelnemer.

Grenspark MSN werkt in alle opzichten klantgericht (bestuurders, burgers en medewerkers van de deelnemers, de provincie Limburg, de deelstaat Noordrijn-Westfalen en de stakeholders). Grenspark MSN moet als Gemeenschappelijke Regeling in staat zijn om als zelfstandige organisatie deze rol te vervullen. Daartoe behoort een goed geëquipeerde organisatie qua personeel en qua huisvesting.

De verantwoording over het gevoerde financiële beleid en de uitgevoerde werkzaamheden vindt plaats door middel van de conceptjaarrekening en het conceptjaarverslag, die ieder jaar in het vroege voorjaar aan de raden van de deelnemende gemeenten en het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette wordt gezonden en die in de voorjaarsvergadering van het Algemeen Bestuur van het Grenspark MSN daarna worden vastgesteld.

Prioriteiten in het programma zijn:

- Organiseren grensoverschrijdende projecten
- Advisering bestuurders en medewerkers van deelnemers, burgers en stakeholders
- Voorlichting, public relations en faciliteren samenwerking

KSG registeraccountants B.V.
Gewaardeerd voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

Prioriteit	Kwalitatieve doelstelling	Kwantitatieve doelstelling
Projecten	Aanvragen subsidies en financiering en uitvoering van grensoverschrijdende projecten.	Gemiddeld een project-aanvraag en projectrealisatie per jaar.
Advisering	Het Grenspark MSN geeft gevraagd en ongevraagd adviezen en informatie over relevante thema's en over de Nederlands-Duitse samenwerking meer algemeen.	Binnen de projecten vindt jaarlijkse advisering van bestuurders in projectbegeleidende stuurgroepen plaats. Verder vindt projectgebonden gemiddeld elk kwartaal advisering van medewerkers van deelnemers en stakeholders plaats in werkgroepen. Voor het overige wordt wekelijks (en binnen projecten dagelijks aan projectpartners) gevraagd en ongevraagd onbezoldigd advies over grensoverschrijdende aangelegenheden gegeven aan bestuurders, burgers en medewerkers deelnemers en stakeholders.
Voorlichting, pr en facilitering	Het Grenspark MSN verzorgt een adequate voorlichting en pr binnen de projecten en borgt de daaruit voortvloeiende PR.	In samenwerking met de deelnemers, stakeholders en burgers wordt jaarlijks een programma van evenementen (ca. 600) opgesteld en door het Grenspark MSN tweetalig op de website openbaar gemaakt. Het Grenspark MSN onderhoudt een website met algemene en projectinformatie die regelmatig wordt geactualiseerd en maakt gebruik van social media met maandelijks postings van actualiteiten. Het aantal bezoeken aan de website is een goede indicator voor de voorlichting en communicatie Bij de uitvoering van de projecten worden bij de start en het afsluiten van projecten regelmatige bijeenkomsten georganiseerd (gemiddeld een per jaar) voor o.a. subsidiegevers, bestuurders, projectpartners en pers.

Activiteiten om de doelstellingen te bereiken:

- In samenwerking met deelnemers en partners: opstellen projectaanvragen, financiering en cofinanciering van projecten, coördinatie en uitvoering grensoverschrijdende projecten.
- Voorlichtingsbijeenkomsten en workshops in verband met de uitvoering en realisatie projecten.
- Opstellen jaarverslagen en begrotingen.

KSG

KSG registratieaccountants B.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

d.d.

15-03-2018

- Onderhouden tweetalige websites en permanente actualisering
- Voorlichting via social media en actuele postings en persbijeenkomsten.
- In samenwerking met deelnemers en stakeholders jaarlijks aanbod aan tweetalige evenementenkalender voor natuur- en landschapsbelevissen, cultuurgeschiedenis en milieueducatieve activiteiten.
- Coördinatie beheer en onderhoud en promotie van de premiumwandelpromenades Water.Wandel.Wereld in samenwerking met Duitse deelnemer. Beheer en onderhoud van de betreffende website en beschikbaar stellen en actualiseren routekaartjes.

Faciliteren van natuur- en landschapsgidsen en routescouts. De in 2017 uitgevoerde programma activiteiten zijn in het concept-verslag van werkzaamheden 2017 uitvoerig gedocumenteerd.

1.3 Paragrafen

1.3.1 Paragraaf Financiële structuur

De huidige financiële structuur van het Grenspark MSN is gebaseerd op subsidies van de provincie Limburg (25%), de deelstaat Noordrijn-Westfalen (25%), de bijdrage van de gezamenlijke deelnemers (25%) en uit vergoedingen voor de personeelsinzet in grensoverschrijdende en andere projecten (25%). Door fluctuaties in baten over een periode van 4 jaar is geopteerd om deze percentages per soort/deelnemende partij als gemiddelde over 4 jaar aan te houden.

De subsidie van de provincie Limburg en de deelstaat Noordrijn-Westfalen zijn gebaseerd op subsidiebeschikkingen voor 2015-2018, die in 2014 zijn afgegeven.

De bijdrage van de deelnemers wordt conform de Gemeenschappelijke Regeling voor de helft betaald door de Duitse deelnemer en voor de helft door de Nederlandse deelnemende gemeenten. De afzonderlijke bijdragen van de Nederlandse deelnemers worden conform de Gemeenschappelijke Regeling voor de helft berekend op basis van de oppervlakte en voor de helft op basis van het aantal inwoners van de deelnemende gemeentes.

1.3.2 Paragraaf Weerstandvermogen en risicomangement

Weerstandvermogen

Uitgangspunt voor het opnemen van voorzieningen en reserves:

Conform de subsidievoorwaarden van deelnemende partijen wordt Grenspark MSN bij een overtoollig saldo aan het einde van de subsidieperiode naar verhouding gekort op de subsidie. Daarom is het niet toegestaan om een positieve exploitatiereserve aan het einde van de subsidieperiode als algemene reserve te reserveren. Het Algemeen Bestuur heeft hierop besloten om een maximumplafond van €50.000,- in de exploitatiereserve te storten. Middelen dienen voor het algemeen nut van de uitvoeringstaken aangewend te zijn. Om risico's in toekomstige jaren te beperken heeft het Algemeen Bestuur besloten om een maximumplafond van €40.000 als het totaal aan bestemmingsreserves in te stellen. Op balansdatum zijn er geen sprake van voorzieningen en/of concrete verplichtingen die betrouwbaar over langere periode dan 1 jaar zijn te bepalen en tot een uitstroom aan middelen zullen leiden.

Risicomangement

Grenspark MSN levert een beperkt aantal producten en dienstverleningen. Dat maakt de bedrijfsvoering per definitie kwetsbaar. Een substantieel deel van de financiering van het Grenspark MSN hangt af van de subsidiëring door de provincie Limburg en de deelstaat

NRW. Deze zijn tot 2018 geborgd. Een verder risico is de afhankelijkheid van de realisatie van grensoverschrijdende projecten vooral binnen de door de EU gesubsidieerde INTERREG A programma's Nederland-Duitsland. Het huidige INTERREG V-A programma Nederland-Deutschland als onderdeel van de Europese structuurfondsen loopt van 2014-2020. Met name in de overgangsperioden van oude naar nieuwe programma's is realisatie van grensoverschrijdende projecten sterk beperkt.

Het succes en de mogelijkheden voor de subsidiëring van grensoverschrijdende projecten wordt beïnvloed door:

- Stand van de economie.
- Overeenkomsten van de doelstellingen van het Grenspark met doelstellingen van de Europese, nationale en provinciale subsidieprogramma's.
- De mogelijkheden van eventuele projectpartners al of niet eigen middelen bij te kunnen dragen aan grensoverschrijdende projecten.

In geval van uittreding zijn uittredende deelnemers tegenover het openbaar lichaam aansprakelijk voor de tot dan toe ontstane verplichtingen naar rato van de bijdrage van de deelnemers. De aansprakelijkheid van uitgetreden leden voor lange termijnschulden uit ontstane verplichtingen van het openbaar lichaam, is beperkt tot de concrete bedragen, die tot het tijdstip van de feitelijke uittreding naar rato zijn ontstaan. Conform de regeling kan uittreding slechts geschieden met inachtneming van een opzegtermijn van drie jaar en dient altijd per 31 december te geschieden.

Verplichte kengetallen

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie voor de deelnemers van het Grenspark MSN worden zowel in de begroting als jaarrekening de relevante financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. De kengetallen zijn het uitgangspunt voor de beoordeling van de financiële positie van het Grenspark MSN. De kengetallen voor de netto schuldquota, gecorrigeerd voor leningen, voor de grondexploitatie en voor de belastingcapaciteit zijn niet aan de orde en daarom niet opgenomen.

De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte het Grenspark MSN beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid en vormen een basis voor de beoordeling hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de analyse en individuele beoordeling van de financiële kengetallen. In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de relevante financiële kengetallen.

Financiële kengetallen	Streef- waarde	Jaar- rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Netto schuldquote	<=0%	-7,3%	-2,4%	-4,0%	-9,0%	-16,6%	-16,8%
Solvabiliteitsratio	>=20%	18,2%	27,7%	27,7%	27,7%	27,7%	27,7%
Structurele exploitatieruimte	>=0%	0,0%	0,3%	0,5%	1,2%	2,2%	2,2%

KSG

KSG registeraccountants B.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

d.d.

15-03-2018

- (1) een negatieve netto schuldquote betekent een overschot.
- (2) Hoe hoger het percentage hoe beter Grenspark MSN is toegerust om verplichtingen na te komen. Bij een solvabiliteitsratio van lager dan 20% bevindt Grenspark MSN zich op glad ijs.
- (3) Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een ratio van 0% zijn de structurele baten gelijk aan de structurele lasten. Bij een negatieve ratio is Grenspark MSN structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

1.3.3 Paragraaf Financiering

Treasury

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden van en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het belangrijkste uitgangspunt van de treasuryfunctie is het beheersen van risico's. Het aangaan en verstrekking van geldleningen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast moeten uitzettingen een prudent karakter hebben en mogen niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's.

Het totaal van de reserves en voorzieningen zorgt voor een financieringsoverschot. Dat wordt slechts ten deel gebruikt als intern financieringsmiddel. Die interne financiering is nodig omdat de deelnemende gemeenten er gemiddeld 4 weken over doen om de facturen te betalen en omdat facturering van projecten veelal dient te geschieden op basis van voorfinanciering. Het restant van het financieringsoverschot wordt uitgezet bij de huisbank (huidige kredietstatus S&P: long term A).

De bijdragen van de gemeenten zijn opgenomen in paragraaf 1.4.1. Programmaverantwoording 2017.

Renterisiconorm

Doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dat wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geldende markttarieven. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening, zij het dat een minimum geldt van € 2,5 miljoen. Over dat minimumbedrag mag dus altijd risico gelopen worden. Omdat Grenspark MSN geen langlopende leningen heeft is duidelijk dat het minimum niet wordt overschreden en dus wordt voldaan aan de norm.

Kasgeldlimiet

Doel van de limiet is de vlottende schuld te beperken. Het wordt berekend door een percentage te nemen van de omvang van de begroting per 1 januari. Het percentage is gesteld op 8,2%. Concreet betekent het voor Grenspark MSN, dat wanneer de vlottende schuld een stand van €85.387 overschrijdt er geconsolideerd moet worden (d.w.z. financieringsmiddelen omzetten van korte naar lange termijn). Er geldt echter een minimumbedrag van €300.000. Grenspark MSN voldoet aan de norm omdat er een financieringsoverschot is.

1.3.4 Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

Grenspark MSN is te typeren als een slagvaardige organisatie met een hoge deskundigheid, ervaring en kwaliteit van dienstverlening. De deelnemers, projectpartners, subsidiegevers en klanten van Grenspark MSN zijn over het algemeen tevreden over de dienstverlening door de combinatie van de grensoverschrijdende kennis, snelle advisering en het grensoverschrijdend faciliteren.

Het Grenspark MSN heeft een formatie van 2 fte, verdeeld over twee personen. Boekhoudkundige en secretariaatsvoering worden op basis van een gesloten overeenkomst uitgevoerd door een medewerkster van de Stichting Ons WCL en op uurbasis afgerekend.

De medewerkers van het secretariaat voeren het werkproces uit. Zij hebben een Nederlandse resp. Duitse universitaire opleiding. In verband met de mogelijke afname van werkzaamheden als gevolg van de uittrekking van een gemeente en stoppen subsidieringen, wordt de omvang van de formatie beperkt gehouden. Eventuele toename van werkzaamheden door succesvolle acquisitie van projecten worden opgevangen door inhuur externe adviseurs en/of de tijdelijke en beperkte uitbreiding van de formatie. Vooralsnog wordt in de begroting geen rekening gehouden met boventallige medewerkers /of tijdelijke uitbreiding van de formatie. Van de formatie van twee personen is er een van het vrouwelijke en een van het mannelijke geslacht (50-50%).

De loonadministratie, het opstellen van de jaarrekening en de controle van de jaarrekening wordt in opdracht van het Grenspark MSN door externe adviseurs uitgevoerd.

Conform besluit van het algemeen bestuur volgen de arbeidsvoorwaarden en CAO van het Grenspark MSN de Regeling Arbeidsvoorwaarden Gemeente Roermond (RAGR).

Functioneren

Er wordt gemiddeld tweewekelijks werkoverleg gevoerd met de medewerkers.

Ieder twee jaar vindt een combinatie van een functionering- en beoordelingsgesprek plaats, daarbij wordt tevens de opleidingsbehoefte besproken.

Automatisering

Op het kantoor worden de gebruikelijke Officeapplicaties gebruikt. Elke personeelslid gebruikt een eigen pc of laptop die is aangesloten op een server van de Stichting het Groenhuis. De computers worden gemiddeld elke vier jaar vervangen. Voor het beheer van de internetsite en de opgenomen databestanden wordt een beheerscontract met een externe adviseur gesloten.

Huisvesting

Het Grenspark MSN is onderhuurder van de Stichting Groenhuis als huurder van bedrijfsruimtes in het Groenhuis, dat eigendom is van de gemeente Roermond. Het onderhuurcontract met de Stichting Groenhuis, kan worden opgezegd met een opzegtermijn van een half jaar. Gebaseerd op het onderhuurcontract worden eveneens een aantal faciliteiten en kantooormiddelen (server, kopieerapparaat) van de Stichting Groenhuis gebruikt en naar rato afgerekend.

1.3.5 Paragraaf verbonden partijen

Grenspark MSN is als gemeenschappelijke regeling een verbonden partij voor de deelnemende Nederlandse gemeenten in Limburg en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. Andersom gaat het te ver voor het Grenspark MSN om de deelnemers als verbonden partijen te omschrijven. Grenspark MSN heeft geen samenwerkingsverbanden met derde partijen met een verantwoordelijkheid of beslissingsbevoegdheid in een bestuur. Wel is Grenspark MSN lid van organisaties als de Europese koepelorganisatie van natuur- en nationale parken in Europa, waarvoor contributie verschuldigd is. Aan de jaarvergaderingen van de organisatie wordt regelmatig deelgenomen. Grenspark MSN is onbezoldigd lid van het overlegorgaan en de werkgroepen van het NP De Meinweg.

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

1.4 Programmaverantwoording 2017

1.4.1 Programmaverantwoording 2017

Programmaverantwoording 2017 (bedragen in €)						
Programma grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting						
SALDO VAN BATEN EN LASTEN						
	Taakveld		Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Afwijking begroting - realisatie	Jaarrekening 2016
Lasten						
1	INTERREG IV-A Water, Wandel, Wereld	Toerisme	-	3.000	-3.000	2.368
2	INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	Toerisme	453.024	600.000	-146.976	279.263
3	INTERREG V A project natuur- en bosbrandpreventie	Toerisme	51.489	208.000	-156.511	-
4	Boek Natuur voor Elkaar MSN	Toerisme	7.149	5.000	2.149	-
5	Aankoop wandelkaart en wandelboeken	Toerisme	661	-	661	628
6	Overige projectuitgaven (o.a. eigen aandeel INTERREG V-A)	Toerisme	-	-	-	-
Totaal lasten			512.323	816.000	-303.677	282.259
Baten						
1	INTERREG IV-A Water, Wandel, Wereld	Toerisme	-	-	-	-
2	INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	Toerisme	517.836	665.000	-147.164	329.262
3	INTERREG V-A Natuur- en bosbrandpreventie	Toerisme	51.489	208.000	-156.511	-
4	Boek Natuur voor Elkaar MSN	Toerisme	-	-	-	-
5	Opbrengsten wandelkaart en wandelboek	Toerisme	1.988	-	1.988	1.613
Totaal baten			571.313	873.000	-301.687	330.875
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN			58.990	57.000	1.990	48.616
Programma resultaat			58.990	57.000	1.990	48.616
Overhead						
SALDO VAN BATEN EN LASTEN						
	Taakveld		Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Afwijking begroting - realisatie	Jaarrekening 2016
Lasten						
1	Personeelskosten	Toerisme	190.900	182.000	8.900	185.190
2	Huisvestingskosten	Toerisme	8.107	6.000	2.107	4.043
3	Inhuur financiële- en secretariaatsadministratie	Toerisme	4.440	11.000	-6.560	7.600
4	ITC	Toerisme	4.804	5.000	-196	4.416
5	Bedrijfsmiddelen (kantoor)	Toerisme	1.846	3.000	-1.154	1.102
6	Bedrijfsvoering (accountant, telefoon, verzekeringen)	Toerisme	14.179	17.900	-3.721	14.108
7	Lasten bankrekening	Toerisme	321	400	-79	218
Totaal lasten			224.597	225.300	-703	216.677
Baten						
1	Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette	Toerisme	27.500	27.500	-	27.500
2	Gemeente Beesel	Toerisme	1.274	1.274	-	4.435
3	Gemeente Echt-Susteren	Toerisme	3.747	3.747	-	-
4	Gemeente Leudal	Toerisme	5.257	5.257	-	3.876
5	Gemeente Maasgouw	Toerisme	2.386	2.386	-	-
6	Gemeente Roerdalen	Toerisme	2.888	2.888	-	5.815
7	Gemeente Roermond	Toerisme	4.338	4.338	-	6.407
8	Gemeente Venlo	Toerisme	7.610	7.610	-	6.967
9	Subsidie NRW	Toerisme	55.000	55.000	-	55.000
10	Subsidie Provincie Limburg	Toerisme	55.000	55.000	-	55.000
11	Overige inkomsten	Toerisme	3.711	3.000	711	4.260
12	Rente bankrekeningen	Toerisme	-	300	-300	412
Totaal baten			168.711	168.300	411	169.672
Resultaat overhead			-55.886	-57.000	1.114	-47.005
Eindresultaat			3.104	-	3.104	1.611

KSG

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

Het programma 2017 van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette Roermond is onderverdeeld in een inhoudelijk projectprogramma en overhead, alsmede een gekoppeld taakveld toerisme conform art. 24 lid 3 BBV.

Het opgenomen taakveld toerisme is vanaf 2017 wettelijk voorgeschreven. Als toelichting bij de programmaverantwoording is een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld opgenomen. Gezien de geringe omvang van de organisatie zijn de jaarlijkse bijdragen en kosten aan 1 taakveld toegerekend. De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit een bedrag van € 3.711 aan diverse ontvangsten en inkomsten vertaalwerk (2016: € 3.300).

1.4.2 Toelichting op baten en lasten 2017

Voor een toelichting op het verschil tussen begroting en realisatie over 2017 verwijzen we naar de toelichting op de staat van baten en lasten over 2017 in de jaarrekening.

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

2. Bijlagen

2.1 Jaarrekening 2017

 KSG
KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

**Jaarrekening 2017 van
Openbaar Lichaam Duits-Nederlands
Grenspark Maas-Swalm-Nette
Roermond**

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1 Algemeen 2

A FINANCIEEL VERSLAG

Jaarrekening

1 Balans per 31 december 2017 4
2 Staat van baten en lasten 2017 6
3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling 7
4 Toelichting op de balans per 31 december 2017 8
5 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017 12
6 Resultaatbestemming 2017 16

Overige gegevens

1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 18

The logo for KSG, featuring the letters 'KSG' in a stylized font with a small graphic element to the left.

KSG registeraccountants B.V.
Gewaardeerd voor identificatiedoeleinden
d.d. 15.03.2018

Aan het algemeen bestuur van het

Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette
Godsweerderstraat 2
6041 GH Roermond

Roermond, 15 maart 2018

Geacht algemeen bestuur,

Conform de statuten heeft het dagelijks bestuur van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette de jaarrekening 2017 opgemaakt. De jaarrekening is gecontroleerd door KSG accountants & belastingadviseurs en is namens het dagelijks bestuur ondertekend.

Bij deze brengen wij u de jaarrekening 2017 uit.

1 ALGEMEEN

Het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht d.d. 1 juni 2002.

Doelstelling

Het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette is in 2002 opgericht om de grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark en tussen Nederlandse en Duitse partners te bevorderen. De doelstelling is vooral gericht op de ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting in het grensgebied. Het doel is te komen tot een Grenspark met een eigen identiteit die gebaseerd is op de verscheidenheid van natuur en landschap en het karakter van de mensen die hier wonen en werken en voor bezoekers van buiten de regio een belangrijke attractie vormt.

Taken

Het openbaar lichaam heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. Het openbaar lichaam voert binnen deze taak projecten uit. Zij vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese en nationale. Het Grenspark werkt daarbij nauw samen met de deelnemers en overige partners. Het Grenspark levert een grensoverschrijdende bijdrage aan de regionale ontwikkelingen en de bekendheid van de grensregio vanuit toeristisch-recreatief oogpunt.

The logo for KSG (Koningin Wilhelmina Streeklucht Groenland) features the letters 'KSG' in a stylized, bold font. The 'K' and 'S' are connected, and the 'G' is separate. There is a small graphic element above the 'K' that resembles a bird or a wing.

KSG registreraaccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Materiële vaste activa		457		0
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	786		0	
Belastingen en premies	2.810		25.714	
Overige vorderingen	16.500		12.283	
		20.096		37.997
Liquide middelen		278.240		176.431
		<u>298.793</u>		<u>214.428</u>

PASSIVA

	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
Exploitatiereserve	15.122		12.018	
Bestemmingsreserve	39.135		39.135	
		54.257		51.153
Kortlopende schulden				
Crediteuren	589		6.242	
Belastingen en premies	10.907		9.539	
Overige schulden	233.040		147.494	
		244.536		163.275

298.793214.428

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Gerealiseerd 2016
	€	€	€
Baten			
Bijdrage deelnemers	55.000	55.000	55.000
Subsidies	110.000	110.000	110.000
Projectbijdragen	571.313	873.000	331.775
Diverse ontvangsten	3.711	3.300	4.672
Totale baten	740.024	1.041.300	501.447
Lasten			
Projectkosten	512.323	816.000	283.159
Personeelskosten	190.900	182.000	185.190
Afschrijvingen	102	0	0
Bureau- en administratiekosten	33.595	43.300	31.487
Totale lasten	736.920	1.041.300	499.836
Exploitatieresultaat	3.104	0	1.611

*** Toelichting Staat van baten en lasten**

In verband met de in 2017 opgetreden vertragingen van de uitvoering van de beide INTERREG V A projecten zijn de projectbijdragen en de projectkosten aanzienlijk lager dan begroot.

3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, conform artikel 63 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald door het verschil tussen de aan het verslagjaar toe te rekenen ontvangen bijdragen, subsidies en overige baten en de reguliere en projectkosten welke aan het verslagjaar kunnen worden toegerekend.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de immateriële en materiële vaste activa worden berekend door middel van vaste percentages van de verkrijgingsprijzen op basis van de verwachte economische levensduur.

4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

VASTE ACTIVA

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Materiële vaste activa		
Inventaris	457	0
		<u>Inventaris</u>
		€
<u>Mutaties</u>		
Investerings		559
Afschrijvingen		(102)
		<u>457</u>

<u>Boekwaarde per 31 december</u>		
Aanschaffingswaarde		559
Cumulatieve afschrijving		(102)
		<u>457</u>
		<u>457</u>

VLOTTENDE ACTIVA

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Debiteuren		
Handelsdebiteuren	786	0
Belastingen en premies		
Omzetbelasting	0	25.597
Overige premies	2.810	117
	<u>2.810</u>	<u>25.714</u>
	<u>2.810</u>	<u>25.714</u>

 KSG

KSG registreraaccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Overige vorderingen		
Provincie Limburg, nog te ontvangen bijdrage vanaf 2015	16.500	11.000
Vorderingen rente	0	218
Afrekening kosten Het Groenhuis	0	849
Overige vorderingen	0	216
	<u>16.500</u>	<u>12.283</u>
	<u><u>16.500</u></u>	<u><u>12.283</u></u>
 Liquide middelen		
Kas	891	885
ING bank	56.054	12.338
Sparkasse	221.246	152.477
ING Bank spaarrekening	49	10.731
	<u>278.240</u>	<u>176.431</u>
	<u><u>278.240</u></u>	<u><u>176.431</u></u>

	2017	2016
	€	€
Exploitatie reserve		
Exploitatieresultaat boekjaar	3.104	0
Exploitatie reserve tot en met 2015	12.018	12.018
	<u>15.122</u>	<u>12.018</u>

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve algemene projecten

Stand per 1 januari	36.135	0
Dotatie uit exploitatiereserve tot en met 2014	0	36.135
Stand per 31 december	<u>36.135</u>	<u>36.135</u>

Bestemmingsreserve herdruk wandelboeken en -kaarten

Stand per 1 januari	3.000	0
Dotatie uit exploitatiereserve 2015	0	1.389
Bestemming resultaat boekjaar	0	1.611
Stand per 31 december	<u>3.000</u>	<u>3.000</u>

KORTLOPENDE SCHULDEN

Crediteuren

Handelscrediteuren	<u>589</u>	<u>6.242</u>
--------------------	------------	--------------

Belastingen en premies

Loonheffing	10.018	9.539
Omzetbelasting	889	0
	<u>10.907</u>	<u>9.539</u>

 KSG

KSG register accountants B.V.
Gewaardeerd voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

	2017	2016
	€	€
Overige schulden		
Reservering vakantiegeld	0	7.116
Reservering INTERREG V A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	161.199	137.753
Reservering INTERREG V A Natuur- en bosbrandpreventie	71.841	2.625
	<u>233.040</u>	<u>147.494</u>

*** Toelichting overige schulden**

De reserveringen voor beide INTERREG V A projecten zijn aanzienlijk gestegen omdat de projectpartners de eigen bijdrage in 2017 al hebben voldaan, terwijl de gemaakte kosten geringer waren dan gepland.

**5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN
LASTEN OVER 2017**

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Gerealiseerd 2016
Baten	€	€	€
Bijdrage deelnemers	55.000	55.000	55.000
Subsidies	110.000	110.000	110.000
Projectbijdragen	571.313	873.000	331.775
Diverse ontvangsten	3.711	3.300	4.672
	<u>740.024</u>	<u>1.041.300</u>	<u>501.447</u>
<u>Bijdrage deelnemers</u>			
Bijdrage Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette	27.500	27.500	27.500
Bijdrage Gemeente Beesel	1.274	1.274	4.435
Bijdrage Gemeente Echt-Susteren	3.747	3.747	0
Bijdrage Gemeente Leudal	5.257	5.257	3.876
Bijdrage Gemeente Maasgouw	2.386	2.386	0
Bijdrage Gemeente Roerdalen	2.888	2.888	5.815
Bijdrage Gemeente Roermond	4.338	4.338	6.407
Bijdrage Gemeente Venlo	7.610	7.610	6.967
	<u>55.000</u>	<u>55.000</u>	<u>55.000</u>
<u>Subsidies</u>			
Subsidie Provincie Limburg	55.000	55.000	55.000
Subsidie MULNV Land Nordrhein-Westfalen	55.000	55.000	55.000
	<u>110.000</u>	<u>110.000</u>	<u>110.000</u>

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Gerealiseerd 2016
	€	€	€
<u>Projectbijdragen</u>			
INTERREG V A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald	517.836	665.000	329.262
INTERREG V A Natuur- en bosbrandpreventie	51.489	208.000	0
INTERREG V A CuNaTo	0	0	900
Opbrengst wandelkaart en wandelboek	1.988	0	1.613
	<u>571.313</u>	<u>873.000</u>	<u>331.775</u>

Diverse ontvangsten

Rente en kosten bankrekeningen	0	300	218
Rente fiscus	0	0	194
Inkomsten vertalingen	3.463	3.000	4.250
Diverse ontvangsten	248	0	10
	<u>3.711</u>	<u>3.300</u>	<u>4.672</u>

Projectkosten

INTERREG V A Cultuurgeschiedenis verdigitaald *	453.024	600.000	279.263
INTERREG V A project natuur- en bosbrandpreventie	51.489	208.000	0
INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld	0	3.000	2.368
INTERREG V A CuNaTo	0	0	900
Boek Natuur voor Elkaar	7.149	5.000	0
Aankoop wandelkaart en wandelboeken	661	0	628
	<u>512.323</u>	<u>816.000</u>	<u>283.159</u>

*** Toelichting projectbijdragen en -kosten INTERREG
VA Cultuurgeschiedenis Verdigitaald:**

In verband met de in 2017 opgetreden vertragingen van de uitvoering van de INTERREG V A projecten zijn de projectbijdragen en de projectkosten aanzienlijk lager dan begroot.

Personeelskosten

Salarissen	140.631	0	139.504
Sociale premies	40.069	0	35.919
Overige personeelskosten	10.200	0	9.767
Personeelskosten	0	182.000	0
	<u>190.900</u>	<u>182.000</u>	<u>185.190</u>

 KSG

KSG registreraaccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

*** Toelichting personeelskosten**

De personeelskosten 2017 zijn door de uitbreiding van de werktijd van 5/6 naar 1 fte t.o.v. 2016 voor de projectmedewerkster hoger dan begroot.

Personeelsleden

Het gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar bedraagt: 2 (2016: 1,83).

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

Op grond van de WNT dient melding te worden gemaakt van de bezoldigingsgegevens van de secretaris, de heer L.A.F. Reylink, alsmede van de overige functionarissen die boven het maximaal bezoldigingsniveau uitkomen.

De totale bezoldiging van de secretaris (met een voltijd dienstverband voor onbepaalde tijd) over 2017 bedraagt € 97.166 (2016: € 91.032). Hiermee wordt ruim binnen het maximaal bezoldigingsniveau in het kader van de WNT gebleven.

De leden van het algemeen bestuur zijn onbezoldigd.

Er zijn overigens ook geen andere functionarissen die boven het maximale bezoldigingsniveau in het kader van de WNT uitkomen.

Het Algemeen Bestuur van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette wordt per 31 december 2017 gevormd door:

<u>Naam</u>		<u>Functie binnen gemeente</u>	<u>Functie bij Openbaar Lichaam Grenspark Maas-Swalm-Nette</u>	<u>Bezoldiging</u>
Dhr. A. Budde	Zw.V. Naturpark Schwalm-Nette	n.v.t.	Plv. voorzitter AB en DB	€ 0
Dhr. F.-J. Draack	Zw.V. Naturpark Schwalm-Nette	n.v.t.	Lid AB	€ 0
Mw. M. Lipp	Zw.V. Naturpark Schwalm-Nette	n.v.t.	Lid AB	€ 0
Dhr. J. Nießen	Zw.V. Naturpark Schwalm-Nette	n.v.t.	Lid AB en DB	€ 0
Dhr. dr. F. Schmitz	Zw.V. Naturpark Schwalm-Nette	n.v.t.	Lid AB	€ 0
Dhr. T. Fegers	Zw.V. Naturpark Schwalm-Nette	n.v.t.	Lid AB	€ 0
Mw. A. Terporten	Zw.V. Naturpark Schwalm-Nette	n.v.t.	Lid AB	€ 0
Dhr. J. Smolenaars	Gemeente Beesel	Wethouder	Lid AB en DB	€ 0
Dhr. J. Hessels	Gemeente Echt-Susteren	Burgemeester	Lid AB	€ 0
Dhr. A. Walraven	Gemeente Leudal	Wethouder	Lid AB	€ 0
Dhr. J. Lalieu	Gemeente Maasgouw	Wethouder	Lid AB	€ 0
Dhr. C. Wolfhagen	Gemeente Roerdalen	Wethouder	Lid AB	€ 0
Mw. R. Fick-Moussaoui	Gemeente Roermond	Wethouder	Lid AB	€ 0
Dhr. J. Teeuwen	Gemeente Venlo	Wethouder	Voorzitter AB en DB	€ 0

 KSG

KSG registeraccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

	Gerealiseerd 2017	Begroting 2017	Gerealiseerd 2016
	€	€	€
Afschrijvingen			
Inventaris	102	0	0
Bureau- en administratiekosten			
Huur kantoor en facilitering kantoor	8.107	6.000	4.043
Inhuur financiële- en secretariaatsadministratie	4.440	11.000	7.600
Beheer internetsite en interactief gegevensbestand	4.804	5.000	4.416
Rente en kosten bankrekeningen	321	400	218
Kosten kantoor, technische kantoormiddelen en benodigdheden	1.744	3.000	1.102
Kosten controle accountant	10.509	13.000	10.518
Contributies	736	0	736
Vertalingen, telefoon, representatie, verzekeringen	2.934	3.000	9.241
Teruggave loonheffing 2010-2014	0	0	(6.716)
Algemene kosten	0	1.900	329
	<u>33.595</u>	<u>43.300</u>	<u>31.487</u>

Ondertekening jaarrekening

Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 15 maart 2018

Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

Dhr. mr. J. Teeuwen
voorzitter

Dhr. drs. L.A.F. Reyrink
secretaris

 KSG

KSG registreraaccountants B.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
d.d. 15-03-2018

6 RESULTAATBESTEMMING 2017

	€
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	3.104
Werkelijke toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de exploitatiereserves	
<i>Exploitatie reserve</i>	
Dotatie aan de exploitatie reserve	(3.104)
Gerealiseerd resultaat na bestemming	<u>0</u>

OVERIGE GEGEVENS

Aan het Algemeen Bestuur van
Openbaar Lichaam Duits-Nederlands
Grenspark Maas-Swalm-Nette
Godsweerderstraat 2
6041 GH ROERMOND

KSG Registeraccountants B.V.
Stationstraat 4
5953 GX Reuver
Postbus 4785
5953 ZK Reuver
Tel. +31(0)77-4740000
KvK 12063939
www.ksg.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette te Roermond gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de activa en passiva van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette per 31 december 2017 en van de baten en lasten over 2017 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. het overzicht van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving, de Sisa-bijlage en andere toelichtingen.

Basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit begroting en verantwoording provincies

en gemeenten, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening voor fouten en onzekerheden gebaseerd op respectievelijk 1% van de lasten (incl. mutaties reserves en voorzieningen) en 3% van de lasten. Dit geldt zowel voor getrouwheid als rechtmatigheid. De materialiteit voor fouten betreft derhalve €7.400 en voor onzekerheden €22.200. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het Algemeen Bestuur overeengekomen dat wij aan hun tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de grens van €370 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het Algemeen Bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Juistheid baten en lasten

Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht als Gemeenschappelijke Regeling heeft als doel het bevorderen van het recreatief gebruik

van de natuur –en leefgebieden in het Grenspark Maas-Swalm-Nette. Hiervoor ontvangt het Openbaar Lichaam bijdragen van de deelnemende gemeenten. Gezien de doelstelling van het Openbaar Lichaam hebben we ons met name gericht op de controle op de juiste baten en lasten. Dit heeft geleid tot een volledig gegevensgerichte controleaanpak waarbij integraal alle baten en lasten met onderliggende beschikkingen c.q. kostenfacturen en bankafschriften zijn afgestemd.

Bestemmingsreserves

In 2016 heeft het bestuur de bestemmingsreserves projecten en herdruk wandelboeken en -kaarten van respectievelijk €36.135 en €3.000 geaccordeerd. Ultimo boekjaar bedraagt het totaal van de bestemmingsreserves 13% van het balanstotaal. Gedurende de jaarrekeningcontrole hebben we vastgesteld dat de bestemmingsreserves volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en Gemeentewet juist gewaardeerd zijn.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit de volgende onderdelen:

- het bestuursverslag;
- paragrafen conform art. 26 het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- programmaverantwoording 2017.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 213, lid 3, onder d, Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

C. Verklaring betreffende overige door wet-of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het Algemeen Bestuur op 21 juli 2010 benoemd als accountant van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette vanaf de controle van het boekjaar 2010 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Tevens is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten, balansmutaties en aspecten. Dit houdt in dat deze bedragen en aspecten in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen. Het Dagelijks Bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de WNT -eisen van financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de gemeente in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling en inzicht verstrekken in het weerstandsvermogen en risicobeheersing van het Openbaar Lichaam. Daarnaast dient het Openbaar Lichaam op basis van de Gemeentewet een begroting bij de provincie Limburg voor 15 november van het boekjaar in te leveren. De provincie Limburg heeft de taak om te controleren of de begroting in financieel evenwicht is en voldoende toezicht op de financiële positie van het Openbaar Lichaam uit te oefenen.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het Openbaar Lichaam.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet. Dit vereist dat we onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle van de getrouwheid van de jaarrekening en financiële rechtmatigheid van WNT – eisen, gericht op het selecteren van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte WNT –eisen van financiële rechtmatigheid en de redelijkheid van schattingen door het het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Wij houden ook rekening met de gestelde toleranties zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.
- het vaststellen dat de door het het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling en het inzicht in het weerstandsvermogen en risicobeheersing aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het Openbaar Lichaam haar uitvoeringstaken kan voortzetten zonder door het Rijk onder financiële curatele gesteld te worden. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het Openbaar Lichaam onder curatele van de Provincie komt te staan.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen volgens de inrichtingseisen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw en rechtmatig beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Wij bevestigen aan het Algemeen Bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het Algemeen Bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Reuver, 15 maart 2018

KSG Registeraccountants B.V.

drs. P.J.D. Bosch RA

BIJLAGE AB-33.8

Agenda punt: 33.8

Onderwerp: déchargeren van het dagelijks bestuur

Op basis van art. 11 lid 2 van de gemeenschappelijke regeling dient het algemeen bestuur jaarlijks décharge te verlenen aan het dagelijks bestuur.

Voorstel:

Voorgesteld wordt het dagelijks bestuur te déchargeren

BIJLAGE AB-33.9

Agenda punt: 33.9

Onderwerp: kiezen van de Duitse voorzitter en de Nederlandse plaatsvervanger

Gelet op de bepalingen in art. 9 van de gemeenschappelijke regeling van het openbaar lichaam Grenspark MSN dient met ingang van juni 2018 het voorzitterschap vier jaar lang door een Duits bestuurslid te worden bekleed; zijn plaatsvervanger dient uit de Nederlandse bestuursleden gekozen te worden.

Voorstel:

Kiezen van de Duitse voorzitter van het algemeen en het dagelijks bestuur en zijn Nederlandse plaatsvervanger

BIJLAGE AB-33.10

Agenda punt: 33.10

Onderwerp: kiezen Nederlands lid dagelijks bestuur

Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen in maart j.l. en gelet op de bepalingen in art. 16 van de gemeenschappelijke regeling, dient een Nederlands bestuurslid voor het Dagelijks bestuur te worden gekozen.

Voorstel:

Kiezen Nederlands bestuurslid voor het Dagelijks bestuur

BIJLAGE AB-33.11

Agenda punt: 33.11

Onderwerp: kadernota 2019-2022 en begroting 2019

Op basis van art. 25 dient het algemeen bestuur de begroting voor het komende jaar vast te stellen vóór 1 juli en deze ter kennisname aan de deelnemers en toezichthouders toe te zenden.

Daartoe is het bijgevoegde kadernota 2019-2022 en begroting 2019 opgesteld en aan de deelnemers gezonden (LR/18 M051 van 22.03.2018) met het verzoek om eventuele opmerkingen/zienswijze.

Van de deelnemers zijn m.b.t. de kadernota en begroting geen zienswijzen ontvangen.

Voorstel:

Vaststellen van de kadernota 2019-2022 en de begroting 2019.

Concept-kadernota 2019-2022

In de kadernota 2019-2022 van het openbaar lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN) worden de belangrijkste uitgangspunten voor het financiële beleid voor de jaren 2019-2022 vastgelegd.

1 Inleiding

Het openbaar lichaam Grenspark MSN is per 1 juni 2002 opgericht. De vigerende gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam Grenspark MSN is op 1 juli 2016 in werking getreden. Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling zijn het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en de Nederlandse gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Venlo.

Doel van de gemeenschappelijke regeling is de grensoverschrijdende samenwerking voor behoud en ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme en de milieueducatie en voorlichting.

Taak van het openbaar lichaam is de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. Het openbaar lichaam voert binnen deze taak projecten uit.

Alle activiteiten m.b.t doel en taak van Grenspark MSN zijn ondergebracht in het Programma: **grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting.**

2 Programma: grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting.

De werkzaamheden binnen dit programma zijn ondergebracht in één taakveld: landschap, toerisme, marketing.

In de periode 2019-2022 worden de actuele INTERREG V-A projecten verder uitgevoerd en zal acquisitie gepleegd worden voor verdere grensoverschrijdende samenwerking en projecten conform de programmadoelen. Gepland is in de periode 2019-2022 zo mogelijke een nieuw project per jaar te starten.

Naast de verdere uitvoering van de lopende projecten zullen de volgende reeds ontwikkelde communicatie en marketing instrumenten in 2019-2022 worden voortgezet: programma van evenementen zoals de fiets- en wandelexcursies, websites, social media, natuurwerkdag en netwerk bijeenkomsten van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.

3 Overhead

De bedrijfsvoering is voor een belangrijk deel gebaseerd op subsidies van de provincie Limburg en het Ministerium für Umwelt, Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz van de deelstaat NRW. Voor de bedrijfsvoering 2019 wordt ervan uitgegaan dat voor de periode 2019-2022 de subsidies opnieuw worden beschikt. In overeenkomst daarmee heeft het algemeen bestuur in 2017 de financiële bijdrage van de deelnemers voor de periode 2019-2022 in principe besloten.

De gezamenlijke bijdragen van de subsidiërende overheden en de bijdrage van de deelnemers zijn daarbij gelijk ten opzichte van de eerdere subsidieperiode 2015-2018.

Bij de kosten van de bedrijfsvoering is rekening gehouden met een jaarlijks CAO ontwikkeling van gemiddeld 1,5 %. Voor het overige worden de uitgangspunten van het afgelopen jaar gehanteerd.

De hogere kosten voor de bedrijfsvoering (CAO ontwikkeling) 2019 kunnen door hogere projectinkomsten worden gecompenseerd.

Concept-Begroting 2019 Openbaar Lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette

Inhoudsopgave

1	Uitgangspunten opstelling begroting 2019.....	5
2	Programmabegroting 2019.....	5
3.	Paragrafen.....	7
3.1	Paragraaf Financiële structuur.....	7
3.2	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.....	8
3.3	Paragraaf Financiering.....	9
3.4	Paragraaf Bedrijfsvoering.....	10
3.5	Paragraaf verbonden partijen.....	11
4.	Begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022.....	12
4.1	Begroting.....	12
4.2	Toelichting op baten en lasten 2019.....	13
5	Geprognosticeerde balans.....	14
	Bijlage 1: werkzaamheden 2019.....	15

1 Uitgangspunten opstelling begroting 2019

Voor u ligt de conceptbegroting 2019 van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN).

De begroting 2019 is opgesteld in overeenstemming met de vigerende regels van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies).

De conceptbegroting is op 15 maart door het algemeen bestuur vastgesteld en zal voor eventueel commentaar/zienswijze aan de deelnemers worden toegezonden. Het dagelijks bestuur is voornemens de begroting 2019 op 29 juni ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan te bieden.

2 Programmabegroting 2019

Grenspark MSN heeft door de specifieke gemeentelijke taak als verlengd lokaal bestuur één programma “Grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting”. Het programma ondersteunt de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling: behartiging van de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende samenwerking, waarbij de meerwaarde van de samenwerking gericht is op het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijk landschap, de schoonheid, de wezenskenmerken en de verzorging en de ordening daarvan, met inachtneming van de economische, culturele en sociale aard. Alle werkzaamheden binnen dit programma vallen onder het taakveld: landschap, toerisme, marketing.

Het Grenspark MSN heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren op de voornoemde gebieden. Het Grenspark MSN voert binnen deze taak daartoe vooral projecten uit. Het Grenspark MSN vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese, nationale en regionale subsidies. Het verleent financiële middelen aan derden. Het verzorgt binnen deze taak doelmatige public relations. Het adviseert de deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling, overheden en instellingen bij grensoverschrijdende aangelegenheden.

De bedrijfsvoering is onder de paragraaf overhead opgenomen.

Doelstellingen

Het beoogde **maatschappelijke effect** is:

- Verhogen van de kwaliteit van de grensoverschrijdende samenwerking.
- Het leveren van kwalitatief hoge adviezen. Efficiënt en professioneel, dus deskundig, relevant en binnen gestelde termijnen.
- Verhoging van de kwaliteit van natuur en landschap en van de recreatieve en toeristische infrastructuur.
- Vergroten grensoverschrijdend maatschappelijk draagvlak voor ruimtelijk kwaliteitsbehoud.
- Verhoging van de kennis en recreatief en toeristische gebruik van de andere kant van de grens.

De **doelgroep** is:

- Gemeentebesturen Nederlandse deelnemers, algemeen bestuur Duitse deelnemer Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en politiek.
- Alle burgers als (potentiële) gebruiker van de openbare ruimte en aanbieders van evenementen als excursies, wandel en fietstochten en aanverwante evenementen op het gebied van natuur en landschap, cultuurgeschiedenis en milieueducatie.
- Medewerkers van de deelnemers.
- Stakeholders van het Grenspark MSN met name op het gebied van behoud en ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme en de milieueducatie.

Het **beleid** van Grenspark MSN is vastgelegd in:

- De Gemeenschappelijke Regeling Grenspark MSN in werking getreden op 1 juli 2016. Deze is gebaseerd op de eerdere regeling van juni 2002. In de regeling is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam ingesteld, gevestigd te Roermond. Het ambtsgebied wordt gevormd door het grondgebied van de Nederlandse deelnemende gemeenten en het ambtsgebied van het Zweckverband Naturpark-Schwalm-Nette als Duitse deelnemer.
- De conceptkadernota 2019-2022

Grenspark MSN werkt in alle opzichten klantgericht (bestuurders, burgers en medewerkers van de deelnemers, de provincie Limburg, de deelstaat Noordrijn-Westfalen en de stakeholders). Grenspark MSN moet als Gemeenschappelijke Regeling in staat zijn om als zelfstandige organisatie deze rol te vervullen. Daartoe behoort een goed geëquipeerde organisatie qua personeel en qua huisvesting.

De verantwoording over het gevoerde financiële beleid en de uitgevoerde werkzaamheden vindt plaats door middel van het verslag van werkzaamheden en het jaarverslag, die ieder jaar in het vroege voorjaar aan de raden van de deelnemende gemeenten en het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette wordt gezonden en die daarna in de voorjaarsvergadering van het Algemeen Bestuur van het Grenspark MSN worden vastgesteld.

Prioriteiten in het programma en het taakveld zijn:

- Organiseren grensoverschrijdende projecten
- Advisering bestuurders en medewerkers van deelnemers, burgers en stakeholders
- Voorlichting, public relations en faciliteren samenwerking

Prioriteit	Kwalitatieve doelstelling	Kwantitatieve doelstelling
Projecten	Aanvragen subsidies en financiering en uitvoering van grensoverschrijdende projecten.	Gemiddeld een project-aanvraag en projectrealisatie per jaar.
Advisering	Het Grenspark MSN geeft gevraagd en ongevraagd adviezen en informatie over relevante thema's en over de Nederlands-Duitse	Binnen de projecten vindt jaarlijkse advisering van bestuurders in projectbegeleidende stuurgroepen plaats. Verder vindt projectgebonden gemiddeld elk kwartaal advisering van medewerkers van deelnemers en stakeholders plaats in werkgroepen. Voor het overige wordt wekelijks (en binnen projecten dagelijks aan projectpartners) gevraagd en ongevraagd

	samenwerking meer algemeen.	onbezoldigd advies over grensoverschrijdende aangelegenheden gegeven aan bestuurders, burgers en medewerkers deelnemers en stakeholders.
Voorlichting, pr en facilitering	Het Grenspark MSN verzorgt een adequate voorlichting en pr binnen de projecten en borgt de daaruit voortvloeiende PR.	In samenwerking met de deelnemers, stakeholders en burgers wordt jaarlijks een programma van evenementen (ca. 600) opgesteld en door het Grenspark MSN tweetalig op de website openbaar gemaakt. Het Grenspark MSN onderhoudt een website met algemene en projectinformatie die regelmatig wordt geactualiseerd en maakt gebruik van social media met wekelijkse postings van actualiteiten. Het aantal bezoeken aan de website is een goede indicator voor de voorlichting en communicatie Bij de uitvoering van de projecten worden bij de start en het afsluiten van projecten regelmatige bijeenkomsten georganiseerd (gemiddeld een per jaar) voor o.a. subsidiegevers, bestuurders, projectpartners en pers.

Activiteiten om de doelstellingen te bereiken.

- In samenwerking met deelnemers en partners: opstellen projectaanvragen, financiering en cofinanciering van projecten, coördinatie en uitvoering grensoverschrijdende projecten.
- Voorlichtingsbijeenkomsten en workshops in verband met de uitvoering en realisatie van projecten.
- Opstellen jaarverslagen en begrotingen.
- Onderhouden tweetalige websites en permanente actualisering
- Promotie van gerealiseerde PR instrumenten
- Voorlichting via social media en actuele postings en persbijeenkomsten.
- In samenwerking met deelnemers en stakeholders jaarlijks aanbod aan tweetalige evenementenkalender voor natuur- en landschapsbelevissen, cultuurgeschiedenis en milieueducatieve activiteiten.
- Coördinatie beheer en onderhoud en promotie van de premiumwandelroutes Water.Wandel.Wereld in samenwerking met Duitse deelnemer. Beheer en onderhoud van de betreffende website en beschikbaar stellen en actualiseren routekaartjes.
- Faciliteren van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.

Het werkplan in bijlage 1 geeft de prioritaire werkzaamheden voor het jaar 2019 in overzichtsvorm weer.

3. Paragrafen

3.1 Paragraaf Financiële structuur

De huidige financiële structuur van het Grenspark MSN is gebaseerd op subsidies van de provincie Limburg (25%), de deelstaat Noordrijn-Westfalen (25%), de bijdrage van de gezamenlijke deelnemers (25%) en uit vergoedingen voor de personeelsinzet in grensoverschrijdende en andere projecten (25%). Door fluctuaties in baten over een periode

van 4 jaar is geopteerd om deze percentages per soort/deelnemende partij als gemiddelde over 4 jaar aan te houden.

De subsidie van de provincie Limburg en de deelstaat Noordrijn-Westfalen zijn gebaseerd op subsidiebeschikkingen voor 2015-2018, die in 2014 zijn afgegeven en die in 2018 voor de periode 2019-2022 opnieuw worden aangevraagd. De subsidiëring van Grenspark MSN is door de deelstaat NRW voor deze periode onder voorbehoud schriftelijk bevestigd.

De bijdrage van de deelnemers wordt conform de Gemeenschappelijke Regeling voor de helft betaald door de Duitse deelnemer en voor de helft door de Nederlandse deelnemende gemeenten. De afzonderlijke bijdragen van de Nederlandse deelnemers worden voor de helft berekend op basis van de oppervlakte en voor de helft op basis van het aantal inwoners van de deelnemende gemeentes. De betreffende bijdragen zijn voor de periode 2019-2022 door het algemeen bestuur op 1 december 2017 besloten onder voorwaarde dat de subsidies door de provincie Limburg en de deelstaat NRW worden voortgezet.

3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomangement

Weerstandsvermogen

Uitgangspunt voor het opnemen van voorzieningen en reserves:

Bij een overtollig saldo aan het einde van de subsidieperiode wordt de subsidie aan het Grenspark MSN naar rato gekort. Daarom kan een positieve exploitatiereserve aan het einde van de subsidieperiode niet aan de algemene reserve worden toegevoegd.

Het Algemeen Bestuur heeft op 12 mei 2017 besloten een maximumplafond van € 50.000,- in de exploitatiereserve te storten. Om risico's in toekomstige jaren te beperken heeft het Algemeen Bestuur op 12 mei 2017 besloten om een maximumplafond van € 40.000 als het totaal aan bestemmingsreserves in te stellen.

Op balansdatum zijn er geen sprake van voorzieningen en/of concrete verplichtingen die betrouwbaar over langere periode dan 1 jaar zijn te bepalen en tot een uitstroom aan middelen zullen leiden.

Grenspark MSN levert een beperkt aantal producten en dienstverleningen. Dat maakt de bedrijfsvoering per definitie kwetsbaar. Een substantieel deel van de financiering van het Grenspark MSN hangt af van de subsidiëring door de provincie Limburg en de deelstaat NRW. Deze zijn tot en met 2018 geborgd. Een verder risico is de afhankelijkheid van de realisatie van grensoverschrijdende projecten vooral binnen de door de EU gesubsidieerde INTERREG A programma's Nederland-Duitsland. Het huidige INTERREG V-A programma Nederland-Deutschland als onderdeel van de Europese structuurfondsen loopt van 2014-2020. Met name in de overgangperiodes van oude naar nieuwe programma's is realisatie van grensoverschrijdende projecten daardoor mogelijk beperkt.

Het succes en de mogelijkheden voor de subsidiëring van grensoverschrijdende projecten wordt beïnvloed door:

- Stand van de economie.
- Overeenkomsten van de doelstellingen van het Grenspark met doelstellingen van de Europese, nationale en provinciale subsidieprogramma's.
- De mogelijkheden van eventuele projectpartners al of niet eigen middelen bij te kunnen dragen aan grensoverschrijdende projecten.

Risicomanagement

In geval van uittreding zijn uittredende deelnemers tegenover het openbaar lichaam aansprakelijk voor de tot dan toe ontstane verplichtingen naar rato van de bijdrage van de deelnemers. De aansprakelijkheid van uitgetreden leden voor lange termijnschulden uit ontstane verplichtingen van het openbaar lichaam, is beperkt tot de concrete bedragen, die tot het tijdstip van de feitelijke uittreding naar rato zijn ontstaan. Conform de regeling kan uittreding slechts geschieden met inachtneming van een opzegtermijn van drie jaar en dient altijd per 31 december te geschieden.

Verplichte kengetallen

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie voor de deelnemers van het Grenspark MSN worden zowel in de begroting als jaarrekening de relevante financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. De kengetallen zijn het uitgangspunt voor de beoordeling van de financiële positie van het Grenspark MSN. De kengetallen voor de netto schuldquote, gecorrigeerd voor leningen, voor de grondexploitatie en voor de belastingcapaciteit zijn niet aan de orde en daarom niet opgenomen.

De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte het Grenspark MSN beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen. Kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Ze vormen een basis voor de beoordeling, hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de analyse en individuele beoordeling van de financiële kengetallen. In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de relevante financiële kengetallen.

Financiële kengetallen	Streef-waarde	Jaar-rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Netto schuldquote	<=0%	-7,3%	-2,4%	-4,0%	-9,0%	-16,6%	-16,8%
Solvabiliteitsratio	>=20%	18,2%	27,7%	27,7%	27,7%	27,7%	27,7%
Structurele exploitatieruimte	>=0%	0,0%	0,3%	0,5%	1,2%	2,2%	2,2%

- (1) een negatieve netto schuldquote betekent een overschot.
- (2) Hoe hoger het percentage hoe beter Grenspark MSN is toegerust om verplichtingen na te komen. Bij een solvabiliteitsratio van lager dan 20% bevindt Grenspark MSN zich op glad ijs.
- (3) Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een ratio van 0% zijn de structurele baten gelijk aan de structurele lasten. Bij een negatieve ratio is Grenspark MSN structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder rente en aflossing van leningen) te dekken.

3.3 Paragraaf Financiering

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoord van en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het belangrijkste uitgangspunt van de treasuryfunctie is het beheersen van

risico's. Het aangaan en verstrekking van geldleningen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast moeten uitzettingen een prudent karakter hebben en mogen niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's.

Het totaal van de reserves en voorzieningen zorgt voor een financieringsoverschot. Dat wordt slechts ten deel gebruikt als intern financieringsmiddel. De interne financiering is nodig omdat de deelnemende gemeenten er gemiddeld 4 weken over doen om de facturen te betalen en omdat facturering van projecten veelal dient te geschieden op basis van voorfinanciering. Het restant van het financieringsoverschot wordt uitgezet bij de huisbank (huidige kredietstatus S&P: long term A).

Renterisiconorm

Doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dat wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geldende markttarieven. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening, zij het dat een minimum geldt van € 2,5 miljoen. Over dat minimumbedrag mag dus altijd risico worden gelopen. Omdat Grenspark MSN geen langlopende leningen heeft is duidelijk dat het minimum niet wordt overschreden en dus wordt voldaan aan de norm.

Kasgeldlimiet

Doel van de limiet is de vlottende schuld te beperken. Het wordt berekend door een percentage te nemen van de omvang van de begroting per 1 januari. Het percentage is gesteld op 8,2%. Concreet betekent het voor Grenspark MSN, dat wanneer de vlottende schuld een stand van € 85.387 overschrijdt er geconsolideerd moet worden (d.w.z. financieringsmiddelen omzetten van korte naar lange termijn). Er geldt echter een minimumbedrag van €300.000. Grenspark MSN voldoet aan de norm omdat er een financieringsoverschot is.

3.4 Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

Grenspark MSN is te typeren als een slagvaardige organisatie met een hoge deskundigheid, ervaring en kwaliteit van dienstverlening. De deelnemers, projectpartners, subsidiegevers en klanten van Grenspark MSN zijn over het algemeen tevreden over de dienstverlening door de combinatie van de grensoverschrijdende kennis, snelle advisering en het grensoverschrijdend faciliteren.

Het Grenspark MSN heeft een formatie van 2 fte, verdeeld over twee personen. De medewerkers van het secretariaat voeren het werkproces uit. Zij hebben een Nederlandse resp. Duitse universitaire opleiding. Van de formatie van twee personen is er een van het vrouwelijke en een van het mannelijke geslacht (50-50%).

Boekhoudkundige werkzaamheden en secretariaatsvoering worden op basis van een gesloten overeenkomst uitgevoerd door een medewerkster van de Stichting Ons WCL en op uurbasis afgerekend.

In verband met de mogelijke afname van werkzaamheden als gevolg van stoppen subsidieringen en/of de uittreding van een gemeente, wordt de omvang van de formatie beperkt gehouden. Eventuele toename van werkzaamheden door succesvolle acquisitie van projecten worden opgevangen door inhuur van externe adviseurs en/of de tijdelijke en

beperkte uitbreiding van de formatie. Vooral nog wordt in de begroting 2019 geen rekening gehouden met boventallige medewerkers /of tijdelijke uitbreiding van de formatie.

De loonadministratie, het opstellen van de jaarrekening en de controle van de jaarrekening wordt in opdracht van het Grenspark MSN door externe adviseurs uitgevoerd.

Conform besluit van het algemeen bestuur volgen de arbeidsvoorwaarden en CAO van het Grenspark MSN de Regeling Arbeidsvoorwaarden Gemeente Roermond (RAGR).

Functioneren

Er wordt gemiddeld tweewekelijks werkoverleg gevoerd met de medewerkers.

Ieder twee jaar vindt een combinatie van een functionering- en beoordelingsgesprek plaats, daarbij wordt tevens de opleidingsbehoefte besproken.

Automatisering

Op het kantoor worden de gebruikelijke Officeapplicaties gebruikt. Elke personeelslid gebruikt een eigen pc of laptop die is aangesloten op een server van de Stichting het Groenhuis. De computers worden gemiddeld elke vier jaar vervangen. Voor het beheer van de internetsite en de opgenomen databestanden is een beheerscontract met een externe adviseur gesloten.

Huisvesting

Het Grenspark MSN is onderhuurder van de Stichting Groenhuis als huurder van bedrijfsruimtes in het Groenhuis, dat eigendom is van de gemeente Roermond. Het onderhuurcontract met de Stichting Groenhuis, kan worden opgezegd met een opzegtermijn van een half jaar. Gebaseerd op het onderhuurcontract worden eveneens een aantal faciliteiten en kantoormiddelen (server, kopieerapparaat) van de Stichting Groenhuis gebruikt en naar rato afgerekend.

3.5 Paragraaf verbonden partijen

Grenspark MSN is als gemeenschappelijke regeling een verbonden partij voor de 7 deelnemende Nederlandse gemeenten in Limburg en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. Andersom gaat het te ver voor het Grenspark MSN om de deelnemers als verbonden partijen te omschrijven. Grenspark MSN heeft geen samenwerkingsverbanden met derde partijen met een verantwoordelijkheid of beslissingsbevoegdheid in een bestuur. Wel is Grenspark MSN lid van organisaties als de Europese koepelorganisatie van natuur- en nationale parken in Europa, waarvoor contributie verschuldigd is. Aan de jaarvergaderingen van de organisatie wordt regelmatig deelgenomen. Grenspark MSN is onbezoldigd lid van het overlegorgaan en de werkgroepen van het NP De Meinweg.

4. Begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022

4.1 Begroting

De begroting 2018 is op 12 mei 2017 door het algemeen bestuur vastgesteld.

Begroting 2018-2019 en raming 2020-2022 (bedragen in €)						
Programma grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting, taakveld landschap, toerisme en marketing						
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Lasten						
1	INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld	-	-	-	4.500	-
2	INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	453.024	1.146.000	410.000	2.500	-
3	INTERREG V A project natuur- en bosbrandpreventie	51.489	225.000	300.000	190.000	-
4	Boek Natuur voor Elkaar MSN	7.149	8.000	1.500	-	-
5	Aankoop wandelkaart en wandelboeken	661	3.000	1.000	1.000	1.000
6	Overige projectuitgaven (o.a. eigen aandeel INTERREG V-A)	-	5.400	5.000	5.000	5.000
Totaal lasten	512.323	1.387.400	717.500	198.500	10.500	6.000
Baten						
1	INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld	-	-	-	4.500	-
2	INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal	517.836	1.196.000	460.000	-	-
3	INTERREG V-A Natuur- en bosbrandpreventie	51.489	250.000	320.000	255.000	-
4	Boek Natuur voor Elkaar MSN	-	-	-	-	-
5	Opbrengsten wandelkaart en wandelboek	1.988	-	1.000	1.000	1.000
6	Overige inkomsten	3.711	5.000	1.300	1.300	60.300
Totaal baten	575.024	1.451.000	782.300	257.300	63.800	61.300
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	62.701	63.600	64.800	58.800	53.300	55.300
Programma resultaat	62.701	63.600	64.800	58.800	53.300	55.300
Overhead						
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Lasten						
1	Personeelskosten	190.900	186.000	186.000	180.000	175.000
2	Huisvestingskosten	8.107	6.500	8.500	8.500	8.500
3	Inhuur financiële- en secretariaatsadministratie	4.440	9.000	9.000	9.000	9.000
4	ITC	4.804	5.000	5.000	5.000	5.000
5	Bedrijfsmiddelen (kantoor)	1.846	3.000	2.000	2.000	1.500
6	Bedrijfsvoering (accountant, telefoon, verzekeringen)	14.179	19.000	19.000	19.000	19.000
7	Lasten bankrekening	321	300	300	300	300
Totaal lasten	224.597	228.800	229.800	223.800	218.300	220.300
Baten						
1	Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500
2	Gemeente Beesel	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274
3	Gemeente Echt-Susteren	3.747	3.747	3.747	3.747	3.747
4	Gemeente Leudal	5.257	5.257	5.257	5.257	5.257
5	Gemeente Maasgouw	2.386	2.386	2.386	2.386	2.386
6	Gemeente Roerdalen	2.888	2.888	2.888	2.888	2.888
7	Gemeente Roermond	4.338	4.338	4.338	4.338	4.338
8	Gemeente Venlo	7.610	7.610	7.610	7.610	7.610
9	Subsidie Nordrhein-Westfalen	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
10	Subsidie Provincie Limburg	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
11	Rente bankrekeningen	-	200	-	-	-
Totaal baten	165.000	165.200	165.000	165.000	165.000	165.000
Resultaat overhead	-59.597	-63.600	-64.800	-58.800	-53.300	-55.300
Eindresultaat	3.104	-	-	-	-	-

4.2 Toelichting op baten en lasten 2019

Programma grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting

Baten

1. INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Digitaal

De looptijd van het project conform de beschikking en aanvraag is van 15 juni 2015 tot 31 oktober 2018. De totale projectomvang is € 2.460.000, - .

Geplande personeelsinzet Grenspark MSN 2015-2018 van 5.447 uren incl.

projectvoorbereiding. Geplande vergoeding € 279.000,- incl. 15 % overhead.

De voortgang van het project is vertraagd. Een verlenging van het project tot half 2019 wordt aangevraagd.

2. INTERREG V-A Natuur- en bosbrandpreventie

De looptijd van het project conform de beschikking en aanvraag is van 2 augustus 2016 tot 29 februari 2020. De totale projectomvang is € 900.000, - . Geplande personeelsinzet Grenspark MSN 2016-2020 van 2.270 uren incl. projectvoorbereiding. Geplande vergoeding € 124.500,- incl. 15 % overhead.

Bedrijfsvoering (Overhead)

Lasten

1. Personeelskosten

Salarissen kantoorpersoneel 2018: € 186.000,-. De salarissen zijn geraamd naar peildatum 31 december 2017.

Baten

1. t/m 8. Bijdrage deelnemers

De bijdrage van de deelnemers 2019 is gebaseerd op het besluit van het algemeen bestuur van 1 december 2018 (met een totale deelnemersbijdrage van € 55.000/jaar).

9. en 10. Subsidies Nordrhein-Westfalen en provincie Limburg.

De subsidies van het Land NRW en de provincie Limburg zijn gebaseerd op de subsidiebeschikkingen voor de periode 2015-2018. Verwacht wordt dat de subsidies ook voor de periode 2019-2022 worden voortgezet.

5 Geprognosticeerde balans

Met de geprognosticeerde balans wordt inzicht verschaft in de ontwikkeling van de reserves en eventuele voorzieningen in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans en de meerjarenraming is in onderstaande tabel weergegeven (bedragen in €).

ACTIVA ULTIMO JAAR						
Omschrijving	Jaar- rekening 2017	Begro- ting 2018	Begro- ting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
VASTE ACTIVA						
Inventaris	457	345	233	121	9	0
VLOTTENDE ACTIVA						
Vorderingen	20.096	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Liquide middelen	278.240	86.000	80.000	80.000	80.000	80.000
TOTAAL ACTIVA	298.793	146.345	140.233	140.121	140.009	140.000
PASSIVA ULTIMO JAAR						
Exploitatie reserve	15.122	5.000	0	0	0	0
Bestemmingsreserve algemene projecten	36.135	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000
Bestemmingreserve herdruk wandelboeken en - kaarten	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Kortlopende schulden	244.536	102.345	101.233	101.121	101.009	101.000
TOTAAL PASSIVA	298.793	146.345	140.233	140.121	140.009	140.000

Bijlage 1: werkzaamheden 2019

1 Werkzaamheden t.b.v. het functioneren van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

- ✓ Opstellen verslag van werkzaamheden 2018 en jaarrekening 2018
- ✓ Opstellen begroting en plan van werkzaamheden 2020
- ✓ Organisatie 35e en 36e vergadering van het Algemeen Bestuur
- ✓ Deelname vergaderingen overlegorgaan en werkgroepen NOB en VER nationaal park De Meinweg

2 Voorlichting en communicatie

- ✓ Het beheer en actualisatie van de presentatie op de websites
- ✓ Redactie en vertaling van het evenementenprogramma 2019 op de website
- ✓ Onderhouden actieve contacten met de pers en media, (project-)lezingen, artikelen, etc.
- ✓ Deelname workshops, ledenvergadering EUROPARC federatie en TransParcNet etc.
- ✓ Organisatie internationale natuurwerkdag 2019

3 Projecten

3.1 Water.Wandel.Wereld

- ✓ Promotie en marketing van de gecertificeerde wandelroutes
- ✓ Ondersteuning acquisitie en uitbreiding nieuwe gecertificeerde routes aan Nederlandse zijde

3.2 INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Digitaal

- ✓ Projectcoördinatie, administratie, boekhouding project en begeleiding uitvoering buitenmaatregelen met projectpartners
- ✓ Opstellen tussentijdse rapportages 2^e halfjaar 2018 en 1^e halfjaar 2019
- ✓ Promotie natuurtheater
- ✓ Promotie en marketing Applicatie Cultuurgeschiedenis Digitaal
- ✓ Algemene marketing en voorlichting projectresultaten
- ✓ Inhoudelijke eindrapportage en eindafrekening project

3.3 INTERREG V-A project natuur- en bosbrandpreventie

- ✓ Projectcoördinatie, administratie, boekhouding project en begeleiding uitvoering buitenmaatregelen met projectpartners
- ✓ Opstellen tussentijdse rapportages 2^e halfjaar 2018 en 1^e halfjaar 2019
- ✓ Uitvoering buitenmaatregelen natuur- en bosbrandpreventie in de drie deelgebieden
- ✓ Grensoverschrijdende oefeningen brandbestrijding
- ✓ Projectvoorlichting en communicatie

3.4 Boek Natuur voor Elkaar MSN

- ✓ Promotie en voorlichting boek Natuur voor Elkaar MSN

3.5 Projectacquisitie

- ✓ Ontwikkelen van nieuwe projectideeën op basis van eigen of externe initiatieven en samen met deelnemers van het grenspark MSN en overige potentiële partners de voorbereiding en het aanvragen van projectsubsidies
- 4 **Advisering van de deelnemers, overheden en organisaties bij de planning en realisatie van grensoverschrijdende projecten en grensoverschrijdende zaken**
- ✓ Gevraagd en ongevraagd advies (incl. lezingen) geven ter verbetering van de grensoverschrijdende samenwerking en de uitwisseling van informatie conform de doelstellingen van het Grenspark MSN

Wassenberg

29 juni 2018

Agenda punt: 33.12

Onderwerp: Stand van zaken uitvoering projecten

De notitie bevat de stand van zaken van de projecten in uitvoering.

Voorstel: ter kennisname

Stand van zaken uitvoering projecten

1 INTERREG V-A project Natuur- en bosbrandpreventie

Het INTERREG V-A project Natuur- en bosbrandpreventie loopt van 2016 tot februari 2020 en heeft tot doel de Nederlands-Duitse samenwerking ter voorkoming en bestrijding van onbeheersbare branden in bos- en natuurgebieden te verbeteren. Hierdoor kunnen grensoverschrijdend gevaren beter worden bestreden en worden Nederlandse en Duitse kennis en ervaringen met elkaar gedeeld.

Het afgelopen half jaar zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd.

Opstellen risicobeheersplannen:

- Regelmatige bijeenkomsten van de coördinerende projectgroep bestaande uit de Bosgroep Zuid, Gemeente Roerdalen, Gemeente Wegberg, Grenspark Maas-Swalm-Nette en Veiligheidsregio Limburg-Noord.
- Opstellen van concept-ricicobeheersplannen door de werkgroepen Maasduinen Midden (Bergen en Gennip) en Maasduinen Zuid (Venlo) en Maasduinen Noord (Mook en Middelaar).
- NL-D Meinweg: alvorens de werkgroep kan starten met het opstellen van het risicobeheersplan dient een analyse gemaakt te worden van de brandgevaarlijkheid van de gebieden aan Duitse zijde. Daartoe dienen digitale gegevensbestanden aan weerszijden van de grens te worden gekoppeld. Dit zorgt voor een aanzienlijke vertraging. Na de risicoanalyse kunnen de brandgevaarlijke gebieden nader worden bepaald en kan worden gestart met de het opstellen van de risicobeheersplannen voor het Grenzwald en de NL-D Meinweg.
- Onderdeel van het opstellen van de risicobeheersplannen is de planning van de uitvoering van brandverminderende maatregelen op de korte, middellange en lange termijn.

Uitvoering maatregelen

- Realisatie van een verbetering van bluswatervoorziening (hydrant) in Wegberg (Sechseichen/Roermonder Bahn).

BIJLAGE AB-33.12

- Planning aanpassing grensovergang tussen de MERU (Roerdalen) en Wegberg. Er is een uitvoeringsplan en bestek opgesteld voor de aanpassing van de grensovergang, zodat bij bosbrand de MERU via de grens naar Wegberg geëvacueerd kan worden en tegelijkertijd hulpvoertuigen vanuit Duitsland de MERU en Vlodrop station kunnen bereiken. De uitvoering van de maatregelen zullen na het broedseizoen worden gestart.
- Op dit moment wordt onderzocht of de reinwaterkelders van het voormalige WML pompstation in de toekomst als bluswatervoorziening voor de Meinweg kunnen worden benut.

Communicatie

- Er is een website aangemaakt om projectpartners, subsidiegevers en geïnteresseerden over het project te informeren en om via een intranet de deelnemers van de werkgroepen van alle stukken te voorzien (www.nbb-vrln.eu). Tevens is informatie over het INTERREG V-A project te vinden op de website van het D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette.

Projectcoördinatie

- In januari werd de 2^e tussentijdse rapportage 2017 ingediend.
- In juni werd een tweede afroep van subsidiemiddelen 2017/2018 ingediend.

2 INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis digitaal

Het INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis digitaal is beschikt van juni 2015 tot oktober 2018. Doel is de ontwikkeling van een applicatie voor smartphones om de cultuurhistorie van het Grenspark Maas-Swalm-Nette tot leven te brengen. 350 zogenaamde Points Of Interest (POI) vormen samen het verhaal van het Grenspark. Met behulp van dit digitale communicatiemiddel brengen we de cultuurgeschiedenis dichterbij de bewoners en bezoekers van het Grenspark.

Het afgelopen half jaar zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd.

Deelproject Natuurtheater

Met de officiële presentatie van de gerealiseerde producties door de verschillende natuurtheatergidsen in de kasteeltuinen in Arcen juni 2017, is dit deelproject formeel en succesvol afgerond. Op 23 september 2018 zal met de opgeleide natuurgidsen in Burg Brüggen opnieuw een natuurtheaterfestival worden georganiseerd.

Deelproject realisatie Applicatie Cultuurgeschiedenis digitaal

Doel van dit deelproject is de realisatie van een app voor de beleving van het Grenspark MSN.

BIJLAGE AB-33.12

Na de inventarisatie van meer dan 2000 potentiële POI's (Points of Interest) is er o.a. afhankelijk van de wandel- en fietsroutestructuur in samenwerking met de projectpartners een uiteindelijke selectie gemaakt van ca. 350 POI's die thematisch verder zijn uitgewerkt en van verschillende media voorzien. De realisatie van de media is afgesloten. Op dit moment wordt er nog aan de techniek van de app. gewerkt, om de verschillende gemaakte mediale presentaties in de app op te nemen. Op 5 oktober 2018 is gepland de app te starten. De realisatie van de app duurt langer dan oorspronkelijk gepland.

Buitenmaatregelen

De uitvoering van de verschillende buitenmaatregelen zijn met uitzondering van die bij de Burg Wassenberg aanzienlijk vertraagd.

Projectcoördinatie

- In februari werd de 2^e tussentijdse rapportage 2017 opgesteld.
- Begin juni werd een eerste afroep van subsidiemiddelen 2017/2018 ingediend.

Verlenging projectduur

Vanwege de achterstand bij de uitvoering van de buitenmaatregelen en de realisatie van de app. is intussen bij de euregio rijn-maas-noord een aanvraag voor de verlenging van de projectduur ingediend.

Bij de aangevraagde verlenging is er dan ook nog voldoende tijd voor de marketing en communicatie van de app.

3 Natuurboek MSN

In nauwe samenwerking met het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL) is in december 2017 het rijk geïllustreerd boek "Natuur voor elkaar in het Grenspark Maas-Swalm-Nette" gepubliceerd (Nederlandse en Duitse editie). Het boek is uitgegeven door de Stichting Natuurpublicaties Limburg. Elk artikel in het boek is voorzien van een wandelroute, die gedownload kan worden.

De Duitse 1^e druk van 1.500 ex. was binnen drie weken uitverkocht. Inmiddels is een tweede oplage gerealiseerd.